

(Ministru kabineta
2020. gada 11. februāra
rīkojums Nr. 54)

LATVIJAS CETURTAIS NACIONĀLAIS ATVĒRTĀS PĀRVALDĪBAS RĪCĪBAS PLĀNS

2020. – 2021. gads

SATURA RĀDĪTĀJS

1.	ĪEVADS	3
2.	LĪDŽŠINĒJIE ATVĒRTĀS PĀRVALDĪBAS RĪCĪBAS PLĀNI	4
3.	RĪCĪBAS PLĀNA IZSTRĀDES PROCESS UN IESAISTĪTĀS PUSES	5
4.	RĪCĪBAS PLĀNA MĒRĶI.....	6
5.	AR RĪCĪBAS PLĀNU SAISTĪTIE PLĀNOŠANAS DOKUMENTI	6
6.	FINANSĒJUMS RĪCĪBAS PLĀNA ĪSTENOŠANAI	7
7.	RĪCĪBAS PLĀNA APŅEMŠANĀS	8
	1. APŅEMŠANĀS: Publisko iepirkumu un līgumu atklātība.....	8
	2. APŅEMŠANĀS: Informācijas atklātībai nozīmīgu datu kopu atvēršana.....	13
	3. APŅEMŠANĀS: Interesu pārstāvniecības un lobēšanas atklātība.....	16
	4. APŅEMŠANĀS: Atvērtā pārvaldība pašvaldībās.....	18
	5. APŅEMŠANĀS: Kvalitatīva sabiedrības iesaiste reformu procesos un sabiedrībai aktuālu jautājumu risināšanā	21
	6. APŅEMŠANĀS: Korupcijas novēršanas pasākumi	26
8.	RĪCĪBAS PLĀNA ĪSTENOŠANA UN UZRAUDZĪBA	29
	lesaištīto pušu forums.....	29
	Memoranda padomes loma.....	29

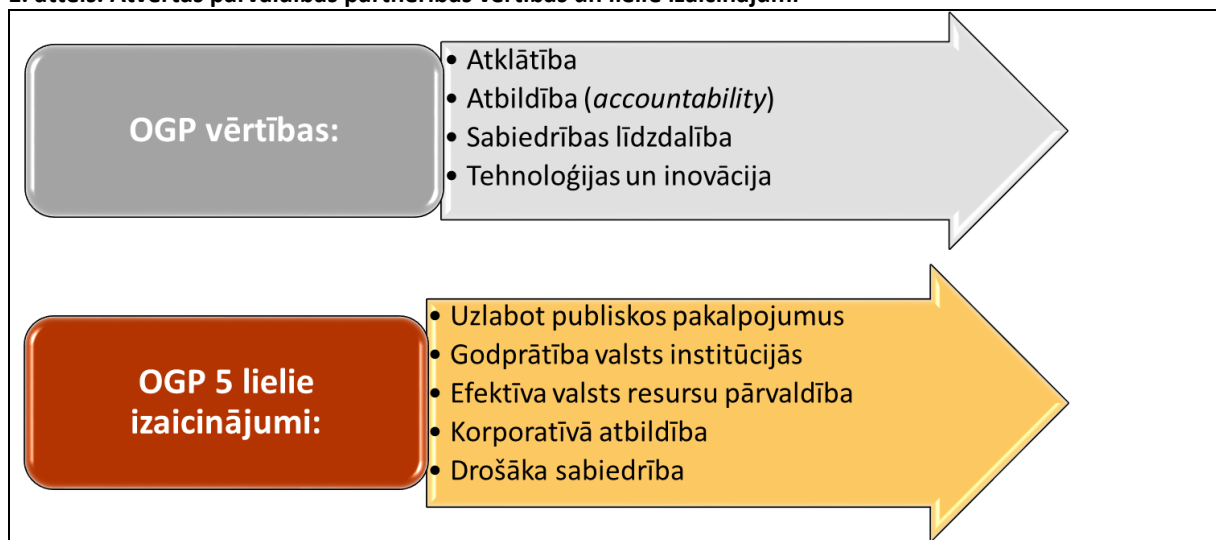
1. Ievads

Starptautiskā iniciatīva "Atvērtās pārvaldības partnerība" (angļu val. – *Open Government Partnership*, turpmāk – OGP) tika izveidota 2011. gadā. Šobrīd Latvija ir viena no 79 OGP dalībvalstīm. OGP līdztekus dalībvalstīm piedalās arī vairāku valstu pašvaldības, kā arī tūkstošiem nevalstisko organizāciju.

Latvija pievienojās OGP 2011. gadā.¹ Saskaņā ar Ministru kabineta (turpmāk – MK) 2015. gada 8. decembra lēmumu, sākot ar 2016. gada 1. janvāri, Valsts kanceleja un Ārlietu ministrija koordinē Latvijas dalību OGP. Valsts kancelejas OGP ir Latvijas kontaktpunkts (*Point of Contact*).

Latvija līdzīgi citām OGP dalībvalstīm apņemas iedzīvināt atvērtās pārvaldības vērtības² un meklēt risinājumus OGP atvērtās pārvaldības lielajiem izaicinājumiem (*Grand Challenges*).

1. attēls. Atvērtās pārvaldības partnerības vērtības un lielie izaicinājumi

Pievienojoties OGP, Latvija apņemās ievērot Atvērtās pārvaldības deklarācijā noteikto, tostarp:

- veicināt informācijas pieejamību par valsts institūciju darbu;
- atbalstīt pilsonisko līdzdalību;
- ieviest augstus ētikas standartus un atbildību valsts institūcijās;
- veicināt pieeju jaunām tehnoloģijām, kas palielina atklātību, atbildību un līdzdalību.³

Galvenie OGP īstenošanas mehānismi, kas pieejami dalībvalstīm, ir nacionālie rīcības plāni un dalība globālajos OGP samitos.

¹ Ministru kabinets 2011. gada 13. septembra sēdē atbalstīja Latvijas Republikas dalību Atvērtās pārvaldības partnerībā. 2011. gada 14. septembrī tika nosūtīta Latvijas nodomu (saistību) vēstule (angļu val. – *letter of intent*).

² OGP. "OGP Handbook". 2019. (vērtības skaidrotas 9.–10. lpp.), www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2019/03/OGP_Handbook-Rules-Guidance-for-Participants_20190313.pdf

³ Skatīt: www.opengovpartnership.org/process/joining-ogp/open-government-declaration

OGP būtiska nozīme ir sabiedrības iesaistei un kopradei. Dalībvalstīm jāievēro OGP līdzdalības un koprades standarti.⁴ Šie standarti ietver šādas prasības nacionālo rīcības plānu kontekstā: nodrošināt informācijas pieejamību sabiedrībai par šo plānu izstrādi; nodrošināt platformu dialogam par plāna pasākumiem; uzņemties kopīgu atbildību par plānā ietvertajiem pasākumiem. Tāpat OGP dalībvalstīm jāiesaista sabiedrības pārstāvji kopīgā forumā ar valsts institūcijām (*multi-stakeholder forum*), lai iesaistītos plāna izstrādē, kā arī uzraudzītu un vērtētu tā īstenošanu.⁵

Vairāk informācijas:

www.opengovpartnership.org
www.mk.gov.lv/lv/content/atverta-parvaldiba

2. Līdzšinējie atvērtās pārvaldības rīcības plāni

Līdz šim Latvijā izstrādāti trīs nacionālie atvērtās pārvaldības rīcības plāni. To ietvaros īstenoti šādi pasākumi (vai pasākumu īstenošana turpinās):

- datu un informācijas pieejamība **atvērto datu** veidā, atvērto datu portāls un sabiedrības iesaiste atvērto datu kopu atlasē (1., 2. un 3. plāns);
- **vienotā tiesību aktu** projektu izstrādes un saskaņošanas **portāla** izveide (2. un 3. plāns);
- valsts institūciju **tīmekļvietnēm** paredzētas vienotas **platformas** izveide (2. plāns);
- atklātība publiskās personas **kapitālsabiedrībās**, tostarp valdes un padomes locekļu atlasē un informācijas sniegšanā par kapitālsabiedrību pārvaldību un darbību (1., 2. un 3. plāns);
- efektīvāki to **amatpersonu** uzraudzības mehānismi, kuras atbild par rīcību ar publiskajiem resursiem (1. un 2. plāns);
- **sabiedrības līdzdalība** lēmumu pieņemšanā, tostarp ilgtspējīgs nevalstisko organizāciju finansēšanas modelis/NVO fonda izveide (1., 2. un 3. plāns);
- iespēja vākt parakstus **referendumiem** internetā (2. plāns);
- **trauksmes celšanas** tiesiskais regulējums un efektīva mehānisma izveide (2. un 3. plāns);
- politisko **partiju finansēšanas** modeļa izvērtējums (2. plāns);
- vienota **valsts pārvaldes ētikas** kodeksa izstrāde (2. un 3. plāns);
- **valsts pakalpojumu** sniegšanas kvalitātes uzlabošana (1. plāns);
- lēmumu pieņemšanas procesa un **lobēšanas** atklātums (1. un 3. plāns);
- sabiedrības informēšana interaktīvā veidā par **valsts budžeta** līdzekļu ieguldījumu un rezultātiem (3. plāns);
- virzība uz "**nulles birokrātiju**" (3. plāns);
- atklātība un efektivitāte **publisko iepirkumu** jomā (3. plāns);
- atklātība par uzņēmumiem, kas darbojas Latvijā, un to **patiesā labuma guvējiem** (3. plāns);

⁴ OGP. "OGP Participation and Co-creation Standards". 2017. Skatīt: www.opengovpartnership.org/sites/default/files/OGP_Participation-Cocreation-Standards20170207.pdf

⁵ Turpat.

- pieejami un plaši lietoti publiski pasūtīti **pētījumi** (petijumi.mk.gov.lv), datus balstīta lēmumu pieņemšana un datu izmantošana sabiedrībā (3. plāns).

3. Rīcības plāna izstrādes process un iesaistītās puses

Ceturtā nacionālā atvērtās pārvaldības rīcības plāna (turpmāk – Rīcības plāns) izstrādes process bija atvērts un iekļaujošs. Tajā iesaistījās virkne valsts institūciju un arī sabiedrības pārstāvji. Valsts kancelejas paziņojums par līdzdalības iespējām šī plāna izstrādē tika publiskots uzreiz, uzsākot izstrādes procesu, iezīmējot līdzdalības iespējas visā izstrādes gaitā. Jau agrīnā stadijā notika kopīgas diskusijas par problēmām, kuras būtu jārisina šī plāna ietvaros, un pasākumiem, kurus tajā iekļaut.

Pirmo reizi plāna izstrādē piedalījās arī pašvaldību un Saeimas pārstāvji, atspoguļojot to, ka atvērtā pārvaldība ir nozīmīga ne tikai izpildvarā nacionālā līmenī, bet arī citos varas atzaros un pašvaldību līmenī.

Turpmāk plānoti pasākumi atvērta parlamenta principa nostiprināšanai. Piemēram, tuvākajos gados Saeima plāno pilnveidot savu tīmekļvietni, padarot to lietotājam draudzīgāku un veicinot sabiedrības līdzdalību likumdošanas darbā. Likumdošanas līmenī Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisija ir izveidojusi darba grupu lobēšanas atklātības likumprojekta izstrādei. Savukārt Juridiskā komisija izstrādā Saeimas kārtības ruļļa grozījumus, izvērtējot vairākas iniciatīvas izmaiņām parlamenta darba procedūrās, kas arīdzan vērstas uz Saeimas atvērtības un caurskatāmības veicināšanu.

Sešas apņemšanās tēmas tika izvēlētas, ņemot vērā atvērtajās diskusijās un iedzīvotāju aptaujas *Ideju talka – Izsaki savu viedokli par atvērto pārvaldību* laikā izteiktos priekšlikumus.

Rīcības plāna izstrādes galvenais posms bija katras apņemšanās sīkāka izstrāde sešās darba grupās. Tika izmantoti koprades principi. Darba grupas vadīja Iepirkumu uzraudzības biroja, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Latvijas Pašvaldību savienības, Saeimas, Valsts kancelejas, Kultūras ministrijas, biedrības „Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS”, kā arī Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja pārstāvji. Darba grupās piedalījās dažādu valsts institūciju un sabiedrības pārstāvji, kas kopīgi gatavoja apņemšanās aprakstu.

Iesaistītajām pusēm bija iespēja piedalīties šādos izstrādes un saskaņošanas posmos.

1. tabula. Rīcības plāna izstrādes un saskaņošanas galvenie posmi

2019. gada 12. septembris	VK publicē paziņojumu par līdzdalības iespējām Rīcības plāna izstrādē un <u>diskusiju dokumentu</u> . Informācija publicēta tīmekļvietnē www.mk.gov.lv un izplatīta sociālajos tīklos
2019. gada 16. septembris	1. atvērtā diskusija par Rīcības plāna izstrādi (VK)
2019. gada 1. līdz 13. oktobris	Iedzīvotāju aptauja: <i>Ideju talka – Izsaki savu viedokli par atvērto pārvaldību (aptaujas rezultāti)</i>
2019. gada 14. oktobris	2. atvērtā diskusija par Rīcības plāna izstrādi (VK). 6 darbu grupu izveide. Ziņa par iespēju pieteikties darba grupās tīmekļvietnē www.mk.gov.lv un sociālajos tīklos
2019. gada 14. oktobris līdz 15. novembris	Rīcības plāna apņemšanos izstrāde darba grupās, kurās piedalījās publiskās institūcijas un sabiedrības pārstāvji

2019. gada 5. decembris	Rīcības plāna projekta izsludināšana Valsts sekretāru sanāksmē
Decembris–janvāris	Rīcības plāna oficiālā saskaņošana (atzinumu sniegšana 2019. gada 5.–19. decembris)
2020. gada janvāris	Iesniegt apstiprināšanai MK

4. Rīcības plāna mērķi

Rīcības plāna mērķis ir veicināt atvērtās pārvaldības vērtību – atklātības, atbildības un sabiedrības līdzdalības, tajā skaitā izmantojot digitalizāciju un inovāciju, – iedzīvināšanu Latvijā.

Rīcības plānā iekļautas sešas apņemšanās jeb rīcības virzieni Rīcības plāna mērķu sasniegšanai, kuros Latvija apņemas strādāt nākamajos divos gados, lai veicinātu atvērtu pārvaldību Latvijā:

1. Publisko iepirkumu un līgumu atklātība
2. Informācijas atklātībai nozīmīgu datu kopu atvēršana
3. Interesu pārstāvniecības un lobēšanas atklātība
4. Atvērtā pārvaldība pašvaldībās
5. Kvalitatīva sabiedrības iesaiste reformu procesos un sabiedrībai aktuālu jautājumu risināšanā
6. Korupcijas novēršanas pasākumi

Rīcības plāns ir vienots ietvars atvērtās pārvaldības iniciatīvām dažādās nozarēs un politikas jomās, lai dažādu jomu speciālistus saliedētu kopīgam mērķim – veicināt lielāku atklātību, atbildību sabiedrības priekšā un iedzīvotāju līdzdalību, kā arī uzticēšanos valsts pārvaldei.

Rīcības plāns ļauj veicināt Latvijas starptautisko atpazīstamību un dod iespēju ar Latvijas labās prakses piemēriem iepazīstināt citas valstis.

Līdztekus Rīcības plānam var tikt īstenoti arī citi pasākumi, kas veicina atvērtu pārvaldību. Izstrādes procesā tika panākta vienošanās, ka tādi pasākumi, kuri ir iekļauti citos dokumentos, kuriem ir nepieciešamie resursi un kuri tiks izpildīti neatkarīgi no šī plāna, šeit netiek iekļauti, lai izvairītos no dublēšanās. Piemēram, Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam ir plānotas aktivitātes plašākai sabiedrības iesaistei reģionālās politikas mērķu īstenošanā, tajā skaitā plānots paaugstināt pašvaldību kapacitāti sabiedrības līdzdalības veicināšanā, sniegt metodisku atbalstu dažādu sabiedrības grupu kapacitātes celšanai par līdzdalības pasākumiem, veicināt līdzdalības budžeta ieviešanu Latvijā, veicot nepieciešamās izmaiņas normatīvajos aktos. Plānotās aktivitātes sniegs ieguldījumu Rīcības plāna 4. apņemšanās mērķu un uzdevumu īstenošanā.

5. Ar Rīcības plānu saistītie plānošanas dokumenti

- Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam (apstiprinātas Ministru kabinetā 2019. gada 19. novembrī);

- Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam (izstrādē⁶);
- Latvijas atvērto datu stratēģija;
- Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādnes 2015.–2020. gadam (un jaunajam periodam);
- Valsts pārvaldes reformu plāns 2020 (un jaunajam periodam);
- Rīcības plāns publisko iepirkumu sistēmas uzlabošanai (izstrādē).

6. Finansējums Rīcības plāna īstenošanai

Ministrijas un citas centrālās valsts iestādes Rīcības plānā norādītās apņemšanās un pasākumus (sadaļās “Kāda ir apņemšanās?” un “Starpposma mērķis ar pārbaudāmu rādītāju”) īsteno no 2020. un 2021. gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem.

Ja apņemšanās īstenošanai būs nepieciešams papildu finansējums, tad jautājums par papildu valsts budžeta piešķiršanu tiks skatīts Ministru kabinetā 2021. gada valsts budžeta projekta un vidēja termiņa budžeta ietvara projekta sagatavošanas procesā.

Citas iesaistītās puses pasākumus īsteno no saviem budžeta līdzekļiem vai piesaistot papildu finansējumu.

Papildu finansējumu Rīcības plāna īstenošanā iesaistītās valsts un pašvaldību institūcijas un sabiedrības pārstāvji var piesaistīt arī no citiem avotiem.

Papildu informācija norādīta sadaļā “Apņemšanās īstenošanai pieejamais vai nepieciešamais finansējums”.

⁶ 12.01.2020. pieejamā NAP projekta redakcija:

www.pkc.gov.lv/sites/default/files/20191223_NAP_2021_2027_gala_redakcija_projekts_pdf.pdf

7. Rīcības plāna apņemšanās⁷

1. APŅEMŠANĀS: Publisko iepirkumu un līgumu atklātība	
Apņemšanās īstenošanas sākuma un beigu datums	01.01.2020.–31.12.2021.
Atbildīgās institūcijas	Iepirkumu uzraudzības birojs (IUB) (atbildīgā institūcija par apņemšanos kopumā) Centrālā finanšu un līgumu aģentūra (CFLA) (atbildīgā institūcija jautājumā par Integritātes pakta izmantošanas iespējām ES finanšu instrumentu finansētos projektos)
Atbildīgās amatpersonas (vārds, amats, kontaktinformācija)	Dace Gaile, Iepirkumu uzraudzības biroja vadītāja, dace.gaile@iub.gov.lv Anita Krūmiņa, Centrālās finanšu un līgumu aģentūras direktore, anita.krumina@cfla.gov.lv
Citas iesaistītās puses	
Valsts un pašvaldību institūcijas	Finanšu ministrija, CFLA, VARAM (VRAA), konkrētās pašvaldības, kurās tiks veikta iepirkuma monitorēšana Integritātes pakta ietvaros (tiks izvēlētas, uzsākot apņemšanās izpildi), VK (publisko tiesību līgumu pieejamības jautājumi)
Sabiedrības pārstāvji	Biedrība “Sabiedrība par atklātību–Delna”, citi sabiedrības pārstāvji, mediji
APŅEMŠANĀS APRAKSTS	
Kādas ir valstij un sabiedrībai nozīmīgās problēmas, kuras risinās šī apņemšanās?	
<p>Sabiedrībā vērojama neticība publisko iepirkumu rezultātu godīgumam un lietderīgumam. Šo neticību nostiprina gadījumi, kad iepirkumu veicēji rīkojušies savtīgu mērķu vadīti, par precēm, pakalpojumiem, būvdarbiem samaksāts pārāk dārgi, iegūtā kvalitāte neatbilst cenai. Lai vairotu sabiedrības ticību valsts un pašvaldību institūciju efektīvai rīcībai ar budžeta un Eiropas Savienības finanšu līdzekļiem, jāmeklē jaunas un iedarbīgas iepirkumu uzraudzības metodes, tostarp veicinot sabiedrības līdzdalību iepirkumu uzraudzībā.</p> <p>Integritātes pakts ir Eiropā arvien aktīvāk izmantots publisko iepirkumu uzraudzības un korupcijas novēršanas instruments. To atbalsta un popularizē arī Eiropas Komisija. Tās vadībā Integritātes pakts tika ieviests 11 ES dalībvalstīs kā uzraudzības instruments projektiem, kas finansēti ar ES fondu atbalstu.⁸</p> <p>Ērta un visaptveroša iespējamo risku identificēšana attiecībā uz noteiktiem iepirkumu veicējiem ir nepieciešama gan iepirkumus uzraugošajām iestādēm, lai veidotu uz risku analīzi balstītu pārbaudāmo iepirkumu izlasi, gan sabiedrības pārstāvjiem, lai stiprinātu pilsonisko uzraudzību pār iepirkumu norisi un sabiedrības pieprasījumu valsts un pašvaldību institūcijām uzlabot savu sniegumu publisko iepirkumu jomā. Šobrīd dažādu risku faktoru apkopošana jāveic, manuāli</p>	

⁷ Rīcības plāna sešu apņemšanos teksts ir sagatavots atbilstoši formai, kura ir vienota visām OGP dalībvalstīm un ir pieejama šeit: OGP. “OGP Handbook”. 2019 (saite uz dokumentu 2. zemsvītras atsaucē)

⁸ Viens no šiem projektiem ir biedrības “Sabiedrība par atklātību–Delna” integritātes pakts ar Rīgas pašvaldības SIA “Rīgas satiksme”, lai veiktu uzraudzību projekta “Rīgas tramvaju infrastruktūras attīstība” ietvaros.

apkopojot informāciju no dažādiem avotiem. Savukārt digitalizējot iepirkumu risku izvērtēšanu, izmantojot Iepirkumu uzraudzības biroja tīmekļvietnē publicēto informāciju no iepirkumu paziņojumiem un iesniegumu izskatīšanas komisijas lēmumiem, ieinteresētajām pusēm tiktu dota iespēja vienkopus analizēt informāciju un atlasīt pasūtītājus, kuru iepirkumu uzvedībai pievēršama pastiprināta uzmanība.

Lai arī visi noslēgtie iepirkumu līgumi un to grozījumi tiek publicēti Elektronisko iepirkumu sistēmā www.eis.gov.lv katram iepirkumam izveidotā profilā (līgumu teksti tiek pievienoti .pdf vai .docx formātā), tomēr nav pieejama strukturēta un ērti pārskatāma informācija par iepirkuma līguma izpildi no tā noslēgšanas brīža līdz pilnīgai izpildei. Tas ierobežo uzraugošo institūciju, nevalstisko organizāciju un sabiedrības iespējas iegūt informāciju par faktiskajiem izdevumiem publiskajos iepirkumos, salīdzināt līgumcenas un plānotos un faktiskos līgumu izpildes termiņus, identificēt nepamatotu izdevumu riskus.

Vairākās Eiropas Savienības dalībvalstīs ir līgumu reģistri, kur vienkopus ir pieejama informācija par noslēgtajiem līgumiem, to grozījumiem un faktisko izpildi, turklāt informācija ir pieejama arī atvērto datu veidā, to publicējot nacionālajos atvērto datu portālos.

Informācija par publisko tiesību līgumiem, kas paredz valsts vai pašvaldību līdzekļu piešķiršanu deleģēto vai ar līdzdarbības līgumu nodoto pārvaldes uzdevumu īstenošanai, nav atrodamā vienuviet. Atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likumam informācija par deleģēšanas līgumiem un līdzdarbības līgumiem jāpublicē tās iestādes tīmekļvietnē, kas deleģējusi pārvaldes uzdevumu. Tādējādi sabiedrībai ir apgrūtinātas iespējas ērti un vienuviet iegūt informāciju par to, kādi pārvaldes uzdevumi deleģēti privātpersonām, un par deleģēšanas noteikumos paredzētā publiskā finansējuma piešķiršanu. Šīs apņemšanās īstenošanā tiks izmantoti 2018. gadā valsts pārvaldes iestāžu iekšējā audita struktūrvienību veiktā valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanas iekšējā audita rezultāti.

Kāda ir apņemšanās?

Lai sekmētu lielāku **publisko iepirkumu un līgumu atklātību**, tiks veikti šādi pasākumi:

1. Iepirkumu līgumu izpildes aprakstošo datu strukturēta publicēšana

Izmantojot informāciju no Iepirkumu uzraudzības biroja tīmekļvietnē publicētajiem paziņojumiem par iepirkumu un iepirkuma procedūru rezultātiem un izmaiņām līgumu darbības laikā un pasūtītāju ievadītos datus par līgumu grozījumiem un to izpildi, izveidot publisko iepirkumu līgumu datubāzi (iepirkumu līgumu reģistru), kurā tiktu apkopota informācija par katru noslēgto līgumu, atspoguļojot sākotnējo līgumcenu (summu, par kādu līgums ticis noslēgts iepirkuma rezultātā) un sākotnējo izpildes termiņu, līguma izmaiņas grozījumu rezultātā (mainīto līgumcenu un izpildes termiņu) un grozījumu veikšanas pamatojumu, faktiski samaksāto līguma cenu, pabeidzot līguma izpildi, un līguma faktisko izpildes termiņu, kā arī līguma laušanas iemeslus, ja līgums ticis laužts. Līgumu reģistra dati tiktu publicēti un vizualizēti Iepirkumu uzraudzības biroja tīmekļvietnē un atvērto datu formātā Latvijas Atvērto datu portālā.

Līgumu reģistrā tiks iekļauta tā informācija, kas iegūstama no IUB tīmekļvietnē publicētajiem iepirkumu paziņojumiem. Informācija par tādiem līgumiem, par kuriem nav jāpublicē nekādi paziņojumi, šādi nebūs iegūstama. Tādēļ iespēju robežās saskaņā ar darba grupā izskanējušo priekšlikumu jāizpēta risinājumi un ieguvumi un, ja nepieciešams, jāsaprot priekšlikumi par publicitātes nodrošināšanu līgumiem, uz kuriem neattiecas likums, jo to līgumcena nesasniedz likuma piemērošanas robežvērtības. Sākotnēji nosakāms, uz kādiem līgumiem un no kādām summām tas būtu attiecināms.

Veidojot šādu datubāzi, ir būtiski aizsargāt ierobežotas pieejamības informāciju, kas ietverta publiskajos iepirkumos, paredzot izņēmumus no vispārējās kārtības, kad šādus publiskos iepirkumus datubāzē neiekļauj.

2. Digitālais iepirkumu risku izvērtēšanas rīks

Digitālais iepirkumu risku izvērtēšanas rīks, izmantojot Iepirkumu uzraudzības biroja publicēto informāciju no iepirkumu paziņojumiem, vienkopus atlasīs tādu informāciju kā pārtraukto iepirkumu daļu skaits, izdarīto grozījumu skaits iepirkumu dokumentācijā, cik iepirkumos piedalījies tikai viens piegādātājs, cik bieži izmantotas procedūras, kas nenodrošina konkurenci, vai konstatējams, ka pie attiecīgā pasūtītāja regulāri uzvar vieni un tie paši piegādātāji u. tml. Digitālais iepirkumu risku izvērtēšanas rīks apkopos informāciju arī par to pasūtītāja publicēto iepirkumu paziņojumu skaitu, kuri ir saistīti ar kādu no iepirkuma riska pazīmēm (tā sauktajiem sarkanajiem riska karodziņiem jeb *red flags*). Ja sasniegts noteikts riskanto rādītāju līmenis, iepirkumus kontrolējošās institūcijas varēs konstatēt, ka pasūtītāja veiktajiem iepirkumiem pievēršama pastiprināta uzmanība.

3. Publisko iepirkumu monitorēšana, izmantojot Integritātes paktu

Analizēt iespējas adaptēt Integritātes paktu Latvijas apstākļiem un sekmēt to, ka publiskajos iepirkumos, tostarp Eiropas Savienības fondu projektu iepirkumos, nejausā izlases kārtībā tiktu piemērots Integritātes pakts – neatkarīga sabiedriskā labuma organizācija veic publiskā iepirkuma sabiedrisko uzraudzību no iepirkuma dokumentācijas izstrādes brīža līdz iepirkuma līguma pilnīgai izpildei. Tādējādi sagaidāma lielāka atklātība publisko iepirkumu izpildē, kā arī korekta iepirkumu dokumentācijas izstrāde, vienlīdzīgas konkurences nodrošināšana, kā arī likumam atbilstoša iepirkuma rezultātā noslēgtā līguma izpilde.

Analizējot iespējas adaptēt Integritātes paktu Latvijas apstākļiem, izvērtēt to, no kādiem iepirkuma sliekšņiem un uz kāda veida iepirkumiem Integritātes pakts varētu būt attiecināms.

Apņemšanās paredz informatīvus pasākumus pašvaldībās par Integritātes paktu, tā izmantošanas iespējām un metodēm, kuros nevalstisko organizāciju pārstāvji ar pieredzi Integritātes pakta īstenošanā nodrošinātu seminārus pašvaldības darbiniekiem, kas saistīti ar publisko iepirkumu veikšanu un uzraudzību, kā arī sabiedrības pārstāvjiem, aktīviem iedzīvotājiem, žurnālistiem u. c. interesentiem. Vietējās pašvaldības iedzīvotāji iegūtu zināšanas, kā veikt viņu pašvaldībā īstenoto publisko iepirkumu uzraudzību, kā arī informāciju par savām tiesībām, lai veiktu šādu uzraudzību. Tādējādi tiktu veicināta iepirkumu uzraudzība, kā arī sabiedrības līdzdalība.

Integritātes pakts ir noteikta publiskā iepirkuma sabiedriskā uzraudzība (monitorēšana). Tas izpaužas kā vienošanās, kas tiek noslēgta starp iepirkuma veicēju, sabiedrisko organizāciju un, ja nepieciešams, citām pusēm, piemēram, iepirkuma konkursa dalībniekiem un konkursa uzvarētāju. Integritātes pakts nav valsts pārvaldes uzdevuma – veikt publisko iepirkumu uzraudzību – deleģēšana. Iepirkumu uzraudzības biroja uzraudzības funkcijas uzraudzīt šo publisko iepirkumu netiek deleģētas un nemainās.

4. Veikt izpēti un veicināt publisko tiesību līgumu (deleģēšanas līgumi, līdzdarbības līgumi un citi līgumi) pieejamību

Apņemšanās pasākums paredz pārskata periodā izpētīt informācijas pieejamību par publisko tiesību līgumiem un izstrādāt un sniegt konkrētus ieteikumus informācijas atklātības nodrošināšanai.

Kā apņemšanās palīdzēs risināt nosauktās problēmas?

Līgumu reģistrs tiks veidots kā ērts rīks līgumu izpildes informācijas publicēšanai, uzraudzībai un izmaksu analīzei, piemēram, dodot iespēju analizēt informāciju par to, kurās nozarēs, resoros vai reģionos līgumcena ir lielāka tendence palielināties līguma izpildes laikā, kuri piegādātāji parasti neizpilda līgumus par iepirkumā piedāvātajām cenām. Tā kā līgumu reģistrā paredzēts ietvert arī saites uz iepirkuma dokumentiem un publicēto iepirkuma līgumu, tas ļaus arī analizēt, kā iepirkumā izvirzītie noteikumi ietekmē izmaksas un vai pēc līguma noslēgšanas nenotiek līguma nosacījumu maiņa par labu līgumslēdzējam. Lai ieviestu līgumu reģistru, būs nepieciešams veikt grozījumus publisko iepirkumu jomas normatīvajos aktos, kā arī nodrošināt iespēju ērti ievadīt informāciju līgumu reģistrā, kuru pēc tam varētu strukturēti publicēt atvērto datu formātā un vizualizēt digitālajā iepirkumu risku izvērtēšanas rīkā analīzei.

Ņemot vērā risku izvērtējumu, tādas institūcijas kā IUB, CFLA, Valsts kontrole un Konkurences padome varēs veikt attiecīgo pasūtītāju veikto iepirkumu padziļinātu izvērtējumu, analizējot ar attiecīgo pasūtītāju saistīto iepirkumu informāciju, kas vienkopus tiks nodrošināta digitālajā iepirkumu risku izvērtēšanas rīkā. Ievērojot to, ka digitālais iepirkumu risku izvērtēšanas rīks būs brīvi pieejams Iepirkumu uzraudzības biroja tīmekļvietnē, tajā apkopoto informāciju varēs analizēt ikviens sabiedrības pārstāvis, ērti un ātri iegūstot informāciju gada griezumā par attiecīgā pasūtītāja veiktajiem iepirkumiem. Informācija būs pieejama lietotājiem vizuāli draudzīgā veidā. Ja nepieciešams, datus varēs lejupielādēt izklājlapu formātā.

Apstākļos, kad sabiedrība aktīvi iesaistās publisko iepirkumu uzraudzībā un valsts vai pašvaldību iestāde nodrošina uzraugiem atklātu piekļuvi informācijai, sabiedrībai ir iespējams uzzināt par publisko iepirkumu lietderību un godīgumu, kā arī to, vai rīcība ar publiskajiem līdzekļiem ir bijusi efektīva. Iedzīvotājiem ir iespējams pārliecināties, ka publiskie iepirkumi noris tiesiski, tādējādi tiek vairota uzticība valsts pārvaldei, savukārt, konstatējot pārkāpumus amatpersonu vai iespējamo kandidātu rīcībā, ir iespējams nekavējoties ziņot atbildīgajām iestādēm un pārtraukt vai novērst publisko līdzekļu nelietderīgu izlietošanu.

Arī deleģēšanas un līdzdarbības līgumi un citi līgumi paredz publiskā finansējuma piešķiršanu deleģēto pārvaldes uzdevumu īstenošanai un citu darbību veikšanai. Apņemšanās rezultātā tiktu apzinātas sabiedrības iespējas viegli pieejamā un pārskatāmā veidā saņemt informāciju par minētajiem līgumiem, privātpersonām nodotajiem uzdevumiem un piešķirto finansējumu, kā arī sagatavoti ieteikumi par nepieciešamajiem pasākumiem atklātības nodrošināšanai, tostarp par nepieciešamību veikt grozījumus tiesību aktos.

Kāpēc šī apņemšanās atbilst OGP vērtībām?

Apņemšanās atbilst šādām OGP vērtībām:

- **atklātībai**, jo Līgumu reģistrs sabiedrībai dos iespēju informāciju par interesējošo līgumu (grozījumiem, izpildi) brīvi apskatīt Iepirkumu uzraudzības biroja tīmekļvietnē un analizēt atvērto datu veidā. Digitālais iepirkumu risku izvērtēšanas rīks sabiedrībai dos iespēju informāciju par interesējošo iepirkumu veicēju apskatīt vizuāli draudzīgā veidā vienkopus vienā rīkā, papildus nodrošinot arī atlasītās informācijas lejupielādi. Integritātes pakta izmantošana veicinās atklātību publiskajos iepirkumos, padarot tieši pieejamu sabiedrības uzraudzībai visu iepirkuma procedūru. Tiks apzinātas iespējamās problēmas saistībā ar deleģēšanas un līdzdarbības līgumu atklātību un sagatavoti priekšlikumi informācijas pieejamības uzlabošanai;
- **līdzdalībai**, jo Līgumu reģistrs un digitālais iepirkumu risku izvērtēšanas rīks palīdzēs valsts institūcijām, privātajiem uzņēmumiem un sabiedrībai kopumā piekļūt datiem par nodokļu maksātāju naudas izlietojumu un būt labāk informētiem par publisko iepirkumu faktiskajiem rezultātiem. Informācijas pieejamība ļaus sabiedrībai iesaistīties iepirkumu uzraudzībā un pieprasīt no pašvaldību vai institūcijas vadības atbildību par neapmierinošu iepirkumu organizēšanas praksi un konkrētu rīcību situācijas uzlabošanai.

<p>Paredzams, ka atklātība un sabiedrības tieša iesaiste publisko iepirkumu uzraudzībā veicinās amatpersonu atbildību par korektu un tiesisku publisko iepirkumu īstenošanu un publisko līdzekļu izlietojumu.</p>		
<p>Papildu informācija</p>		
<p>Apņemšanās īstenošanai pieejamais vai nepieciešamais finansējums</p>	<p>Publisko iepirkumu līgumu datubāzes izveide tiks nodrošināta no Iepirkumu uzraudzības biroja budžeta vai piesaistot finansējumu no Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta.</p> <p>Lai Integritātes pakta īstenošana netiktu finansēta no pasūtītāja vai kandidāta/iespējamā iepirkuma uzvarētāja līdzekļiem, nepieciešams piesaistīt neatkarīgu finansētāju.</p> <p>“Sabiedrība par atklātību–Delna” iesniegusi projektu, kas var nodrošināt līdzekļus semināriem piecās pašvaldībās. Ja projektu neapstiprinās, līdzekļi būs jāmeklē citur.</p>	
<p>Saistība ar citiem dokumentiem</p>	<p>Apņemšanās atbilst Eiropas Komisijas dokumentos noteiktajam aicinājumam dalībvalstīm veidot līgumu reģistrus un citus iepirkumu līgumu izpildes kontroles rīkus un nodrošināt aizvien lielāku iepirkumu atklātību.</p> <p>Apņemšanās atbilst “Valdības rīcības plāna Deklarācijas par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā MK iecerēto darbību īstenošanai” 38. uzdevumam “Uzlabosim publisko iepirkumu procedūras, paaugstinot to efektivitāti un mazinot korupcijas risku” (nodrošināt, ka vienuviet ir pieejama detalizēta un aktuāla informācija par noslēgtajiem iepirkumu līgumiem un tajos veiktajiem grozījumiem)</p>	
<p>Cita informācija</p>	<p>Nepieciešamas izmaiņas publisko iepirkumu jomas tiesību aktos, kas uzliktu pienākumu pasūtītājam ievadīt līgumu reģistrā datus par līgumu grozījumiem un faktisko līguma izpildi (līgumcena un termiņš), kā arī līguma laušanas pamatojumu</p>	
<p>Starpposma mērķis ar pārbaudāmu rādītāju</p>	<p>Sākuma datums</p>	<p>Beigu datums</p>
<p>1. Digitālā iepirkumu risku izvērtēšanas rīka datu atlases metožu aprakstu izstrāde</p>	<p>01.01.2020.</p>	<p>01.03.2020.</p>
<p>2. Izvēlētas pašvaldības un novadīti apmācību semināri par Integritātes pakta (ja pieejams finansējums)</p>	<p>01.01.2020.</p>	<p>01.03.2020.</p>
<p>3. Integritātes pakta īstenošana/ publisko iepirkumu monitorēšana (vai īstenošanas iespēju izvērtējums)</p>	<p>01.03.2020.</p>	<p>31.12.2021.</p>

4. Digitālā iepirkumu risku izvērtēšanas rīka publicēšana	01.03.2020.	01.04.2020.
5. Līgumu reģistrā ievadāmās informācijas pienākuma iestrāde publisko iepirkumu jomas normatīvajos aktos	01.01.2020.	31.12.2021.
6. Līgumu reģistra izstrāde un ieviešana, nodrošinot informācijas ievadi un publicēšanu	01.09.2020.	31.12.2021.
7. Integritātes pakta piemērošanas rezultātu izvērtējums: problēmjautājumu un labo prakšu apkopojums, priekšlikumi tālākai izmantošanai	01.09.2021.	31.12.2021.
8. Līgumu reģistra atkalizmantojamo datu kopu nodrošināšana atvērto datu veidā	01.01.2021.	31.12.2021.
9. Ieteikumi publisko tiesību līgumu (deleģēšanas, līdzdarības u. c.) pieejamībai	01.09.2020.	01.09.2021.

2. APŅEMŠANĀS: Informācijas atklātībai nozīmīgu datu kopu atvēršana

Apņemšanās īstenošanas sākuma un beigu datums	01.01.2020.–31.12.2021.
Atbildīgā institūcija	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
Atbildīgā amatpersona (vārds, amats, kontaktinformācija)	Toms Ceļmillers, sistēmanalītiķis, dati@varam.gov.lv
Citas iesaistītās puses	
Valsts un pašvaldību institūcijas	Tieslietu ministrija, LR Uzņēmumu reģistrs, Finanšu ministrija, Iepirkumu uzraudzības birojs, Pārresoru koordinācijas centrs, Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs, Valsts kase, Valsts ieņēmumu dienests, Tiesu administrācija, Nacionālais veselības dienests, Valsts kanceleja, Izglītības un zinātnes ministrija
Sabiedrības pārstāvji	“Sabiedrība par atklātību–Delna”, „Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS”, Latvijas Pašvaldību savienība, Latvijas atvērto tehnoloģiju asociācija, biedrība "Atvērtās pārvaldības partnerība Latvijā"
APŅEMŠANĀS APRAKSTS	
Kādas ir valstij un sabiedrībai nozīmīgās problēmas, kuras risinās šī apņemšanās?	
Latvijas Trešā nacionālā atvērtās pārvaldības rīcības plāna izpildes gaitā tika panāks būtisks progress atvērto datu jomā — izveidots Latvijas Atvērto datu portāls data.gov.lv un publicētas jaunas datu	

kopas, izstrādātas vadlīnijas atvērto datu publicētāju atbalstam, kā arī prioritāri atveramo datu kopu definēšanā iesaistīti informācijas un komunikācijas tehnoloģiju nozares pārstāvji.

Šī Rīcības plāna izstrādes gaitā sadarbībā ar sabiedrības pārstāvjiem tika konstatēts, ka atvērto datu veidā joprojām nav pieejamas vairākas informācijas atklātībai būtiskas datu kopas korupcijas apkarošanas, tieslietu, finanšu, budžeta, valsts maksājumu, nodokļu un amatpersonu darbības caurskatāmības jomā. Ja informācija būtu plašāk pieejama atvērto datu veidā, tā dotu sabiedrībai iespēju analizēt datus un iesaistīties valsts pārvaldības procesu uzlabošanā, mazinot korupcijas riskus un veicinot uzticēšanos valsts pārvaldei.

Atbilstoši Informācijas atklātības likuma 10. panta 2.¹ daļai atvērto datu pieeja attiecas tikai uz vispārpieejamu informāciju, līdz ar to, izvērtējot plašākās datu atvēršanas iespējas, tiks ņemtas vērā gan personu datu aizsardzības, gan citu jomu normatīvo aktu prasības, neskaidrību gadījumā lūdzot Datu valsts inspekcijas izvērtējumu.

Kāda ir apņemšanās?

Apņemšanās ir **informācijas atklātībai nozīmīgu datu kopu atvēršana**, un šīs apņemšanās ietvaros sadarbībā ar datu kopu turētājiem un sabiedrības pārstāvjiem tiks izvērtētas plašākās datu atvēršanas iespējas šādās jomās:

1. Nodokļu samaksa: nodokļu maksātāju (komersantu) taksācijas gadā samaksāto VID administrēto nodokļu kopsomma (Valsts ieņēmumu dienests)
2. Valsts amatpersonu publiski pieejamās valsts amatpersonu deklarāciju daļas, tostarp Valsts prezidenta, Saeimas deputātu, Ministru prezidenta, Ministru prezidenta biedra, ministru, īpašu uzdevumu ministru, parlamentāro sekretāru un republikas pilsētu domju deputātu amatpersonu deklarācijas (Valsts ieņēmumu dienests)
3. Politisko partiju finanses un ziedojumi partijām (Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs)
4. Valsts budžeta izdevumu maksājumi* (Valsts kase)
5. Valsts pārvaldes iestāžu budžeta izpildes informācija** (Valsts kase)
6. Tiesu darbs, ātrums tiesu namos, instancēs un lietu kategorijās, tiesnešu darbs (Tiesu administrācija)
7. Ārstniecības iestāžu darbs un rindas pēc pakalpojumiem, ārstu darbs, finansējuma sadalījumus u. c. dati, kas ļauj analizēt un uzlabot veselības nozares pārvaldību (Nacionālais veselības dienests)
8. Sūdzības par iepirkumiem, par iepirkumu darbību pārkāpumiem piemērotajiem administratīvajiem sodiem (Iepirkumu uzraudzības birojs)
9. Izglītības joma: izglītības iestādes, izglītojamo skaits izglītības iestādēs, studējošo skaits augstākās izglītības iestādēs, akadēmiskā personāla skaits un sadalījums pa amatiem, akreditētās izglītības, tai skaitā augstākās izglītības, programmas (Izglītības un zinātnes ministrija)
10. Cilvēkresursi un atlīdzība valsts pārvaldē, Atlīdzības uzskaites sistēmas (AUS) atvērto datu modeļa izstrāde (Valsts kanceleja)

* Nepieciešams izstrādāt normatīvo regulējumu, kur precīzi definēts, cik regulāri un kādā apjomā jāveic informācijas publicēšana, t.sk. izņēmumi un ierobežojumi saistībā ar dažādām datu aizsardzības prasībām saskaņā ar Maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas likumu, Fizisko personu datu apstrādes likumu, ES Vispārīgo datu aizsardzības regulu un pārējiem maksājumu un budžeta izpildes jomu regulējošiem normatīvajiem aktiem).

**** Atbilstoši kārtējā gada Likumam par valsts budžetu programmu, apakšprogrammu un ekonomiskās klasifikācijas kodu griezumā.**

Pēc datu kopu izvērtēšanas tiks izstrādātas rekomendācijas, katrai datu kopai nosakot datu atvēršanas apjomu, datu atvēršanai nepieciešamās darbības un termiņus, ja nepieciešams, priekšlikumus normatīvo aktu grozījumiem, kas nodrošina datu atvēršanu.

Rekomendācijas tiks izstrādātas, ņemot vērā atvērto datu pieejamību katrā jomā un datu atvēršanas plānus, ievērojot personas datu u. c. datu aizsardzības prasības un pasaules labāko praksi attiecīgās jomas datu atvēršanā.

Apņemšanās mērķis ir pēc iespējas plašāka minēto jomu atvērto datu pieejamība.

Kā apņemšanās palīdzēs risināt nosauktās problēmas?

Apņemšanās sākotnēji tiks ieviesta VARAM vadībā, konsultējoties ar iesaistītajām pusēm, lai izstrādātu rekomendācijas datu kopu atvēršanai.

Vairāk atvērto datu veicinās uzticēšanos valsts pārvaldei un dos iespēju ikvienam iesaistīties un pārliecināties par publiskā sektora darbības caurskatāmību.

Kāpēc šī apņemšanās atbilst OGP vērtībām?

Apņemšanās atbilst šādām OGP vērtībām:

- **atklātībai**, jo paredz plašākas informācijas izpaušanu sabiedrībai, kā arī palīdz uzlabot sniegtās informācijas kvalitāti un informācijas pieejamību;
- **atbildībai**, jo ir vērsta uz valsts iestāžu atbildību par padarīto un pieņemtajiem lēmumiem.

Papildu informācija

Apņemšanās īstenošanai pieejamais vai nepieciešamais finansējums	Rekomendāciju izveides gaitā tiks izvērtēts, vai datu kopu atvēršana tiks nodrošināta no piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem vai arī būs nepieciešams papildu finansējums, tostarp, kuru datu kopu atvēršanai tas nepieciešams. Attiecīgi jautājums par nepieciešamo papildu valsts budžeta finansējumu skatāms 2021. gada budžeta sagatavošanas procesā.	
Saistība ar citiem dokumentiem	Datu atvēršanu pamato informatīvais ziņojums " Latvijas Atvērto datu stratēģija ", kas paredz virzību uz principa "atvērts pēc noklusējuma" ieviešanu valsts pārvaldē.	
Atbilstība ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem	Datu atvēršana atbilst ANO ilgtspējīgas attīstības 16. mērķim – "Veicināt miermīlīgu un iekļaujošu sabiedrību ilgtspējīgai attīstībai, nodrošināt taisnīgas tiesas pieejamību visiem un izveidot efektīvas, atbildīgas un iekļaujošas institūcijas visos līmeņos" (16.6. attīstīt efektīvas, atbildīgas un pārredzamas institūcijas visos līmeņos; 16.10. nodrošināt publisku piekļuvi informācijai un aizsargāt pamatbrīvības saskaņā ar valstu tiesību aktiem un starptautiskajiem nolīgumiem)	
Starposma mērķis ar pārbaudāmu rādītāju	Sākuma datums	Beigu datums
1. Datu kopu izvērtējums un rekomendāciju izstrāde	01.01.2020.	31.12.2020.
2. Datu kopu atvēršana	01.01.2021.	31.12.2021.

3. APŅEMŠANĀS: Interesešu pārstāvniecības un lobēšanas atklātība	
Apņemšanās īstenošanas sākuma un beigu datums	01.01.2020.–31.12.2021.
Iesaistītās puses	
Valsts un pašvaldību institūcijas	Saeima, VK, VAS, citas interešu pārstāvniecības/lobēšanas jomā kompetentās institūcijas
Sabiedrības pārstāvji	“Sabiedrība par atklātību–Delna”, Latvijas Senioru kopienu apvienība, Kurzemes NVO centrs, Latvijas Hemofilijas biedrība, biedrība “Latvijas Pilsoniskā alianse”
APŅEMŠANĀS APRAKSTS	
Kādas ir valstij un sabiedrībai nozīmīgās problēmas, kuras risinās šī apņemšanās?	
<p>Ar lobēšanas atklātības tiesisko regulējumu Latvijā tiek strādāts jau aptuveni 10 gadus, tomēr bez būtiskiem praktiskiem rezultātiem.⁹</p> <p>Līdz šim noticis darbs divos virzienos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ar lobēšanu saistīto regulējumu ietvert vienā likumā vai • ar lobēšanu saistīto regulējumu iestrādāt vairākos normatīvajos aktos. <p>Attiecībā uz pirmo variantu Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (turpmāk – KNAB) izveidota darba grupa izstrādāja likumprojektu “Lobēšanas atklātības likums”. Tomēr 2014. gada 17. februārī likumprojekts tika skatīts un noraidīts MK komitejas sēdē, uzdots izstrādāt priekšlikumus lobēšanas regulējuma iekļaušanai jau esošajos normatīvajos aktos.</p> <p>Tika aizsākts darbs, lai lobēšanas regulējumu iekļautu šādos tiesību aktos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Saeimas kārtības rullis (regulējums attiecībā uz Saeimas deputātu komunikāciju ar lobījiem un trešajām pusēm, kas ietekmē likumdošanas procesu; paredzēt atbildību Saeimas deputātu Ētikas kodeksā), • Valsts pārvaldes iekārtas likums (iekļaut lobēšanas definīciju), • likums „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” (lobēšanas ierobežojumi), • MK instrukcija „Tiesību akta projekta sākotnējās ietekmes izvērtēšanas kārtība” (lobēšanas aktivitāšu norādīšana tiesību akta anotācijā), • MK noteikumi „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā” un “Kārtība, kādā iestādes ievieto informāciju internetā” (informācijas par lobētājiem reģistrēšana un publicēšana). <p>Tomēr gan administratīvā, gan politiskā līmenī izpratne nav bijusi vienota, un grozījumi neguva atbalstu. Šobrīd tiek virzīti grozījumi Saeimas kārtības rullī.</p> <p>2017. gada 9. jūnijā Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa izveidotās Tiesiskās vides pilnveides komisijas konferencē “Lobēšanas regulējuma nepieciešamība Latvijā” tika atzīts, ka regulējums ir nepieciešams, lobēšanai jānotiek atklāti, kā arī svarīgi veicināt lēmumu pieņemšanas procesa caurskatāmību. Konferencē tika diskutēts par dažādiem regulējuma modeļiem, lobētāju reģistriem un citu valstu un starptautisko organizāciju pieredzi.¹⁰</p>	

⁹ Lobēšanas atklātības nepieciešamība pirmo reizi tika analizēta KNAB izstrādātajā koncepcijā „Lobēšanas tiesiskās reglamentācijas nepieciešamība Latvijā”, kas tika skatīta Ministru kabinetā (apstiprināta ar Ministru kabineta 2008. gada 28. jūlija rīkojumu Nr. 435).

¹⁰ LV Portāls. 19.06.2017. “Būt vai nebūt Lobisma atklātības likumam?”, skatīt: <https://lvportals.lv/norises/288071-but-vai-nebut-lobisma-atklatibas-likumam-2017>

Sabiedrībā pašlaik valda daudz aizspriedumu par lobēšanu. Tiek uzskatīts, ka lēmumu pieņemšana nav pietiekami caurskatāma un ka lēmumi bieži tiek pieņemti kādu personīgu interešu ietekmē un nav pamatoti vai nav atbilstoši sabiedrības interesēm. Tomēr intereses ir legītas, un tām jābūt saprotamām un atklātām. Ir svarīgi veikt pasākumus, lai tiktu skaidrāk norādīts, kā intereses (biedra, īpašnieka, starpnieka) persona pārstāv.

2019. gada oktobrī Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un pretkorupcijas komisija izveidoja darba grupu lobēšanas atklātības likumprojekta izstrādei. 2019. gadā Saeimas Analītiskais dienests izstrādāja pētījumu par lobēšanu. Darba grupa uzsāka lobēšanas atklātības likumprojekta izstrādi 2020. gadā. Saeimas darba grupa ir iecerējusi izstrādāt visaptverošu regulējumu, lai veicinātu interešu pārstāvniecības atklātumu dažādos valsts varas atzaros.

Kāda ir apņemšanās?

Apņemšanās ir veicināt **pārstāvēto interešu un lobēšanas atklātību** šādos virzienos:

- **interešu pārstāvniecības (lobēšanas atklātības) regulējuma pilnveide,**
- **informatīvi pasākumi, tostarp sabiedrībā, lai veicinātu pārstāvēto interešu atklātību un izpratni par ieguvumiem no tās,**
- **iniciatīva ieviest lielāku atklātību par noteiktu amatpersonu sanāksmēm (atvērtie kalendāri),**
- **izpratne par lobēšanas atklātību iestādēs (nodarbināto un vadītāju līmenī).**

Kā apņemšanās palīdzēs risināt nosauktās problēmas?

Interesu pārstāvniecības (lobēšanas atklātības) likums risinātu ilgstošo vienota lobēšanas atklātības tiesiskā regulējuma trūkuma problēmu. Tiks veicināta atklātība par to, kādu interešu ietekmē tapuši noteikti lēmumi (kādu grupu intereses tika uzklautas). Tas arī uzlabotu līdzdalības procesu, jo būtu precīzāk un sistemātiskāk jānorāda ne tikai līdzdalības/saskaņošanas dalībnieki, bet arī lobētāji, ar kuriem bijušas tikšanās, kā un kādas tieši intereses persona/organizācija ir pārstāvējusi.

Kāpēc šī apņemšanās atbilst OGP vērtībām?

Apņemšanās atbilst šādām OGP vērtībām:

- **atklātībai**, jo būs lielāka informācijas pieejamība un skaidrība par pārstāvētajām interesēm;
- **atbildībai**, jo pieprasīs norādīt sabiedrībai, kādas intereses ietekmējušas lēmumus. Arī personām un organizācijām būs jānorāda, kādas intereses tās pārstāv;
- **līdzdalībai**, jo tiks sekmēta vienlīdzīga pieeja lēmumu pieņemšanas procesam.

Papildu informācija

Apņemšanās īstenošanai pieejamais vai nepieciešamais finansējums	Apņemšanās tiks īstenota no iesaistītajām pusēm pieejamajiem budžeta līdzekļiem	
Saistība ar citiem dokumentiem	Apņemšanās atbilst Valdības rīcības plāna Deklarācijas par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā MK iecerēto darbību īstenošanai 183. uzdevumam "Nodrošināsim interešu pārstāvības atklātību un publiskā sektora informācijas atklātību"	
Atbilstība ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem	Atbilst ANO ilgtspējīgas attīstības 16.7. apakšmērķim – "Nodrošināt elastīgu, iekļaujošu, iesaistošu un pārstāvniecisku lēmumu pieņemšanu visos līmeņos"	
Starpposma mērķis ar pārbaudāmu rādītāju	Sākuma datums	Beigu datums
Lobēšanas atklātības jautājumi iekļauti vienās Valsts administrācijas skolas	01.03.2020.	31.12.2021.

mācībās un vienās Augstākā līmeņa vadītāju attīstības programmas mācībās		
--	--	--

4. APŅEMŠANĀS: Atvērtā pārvaldība pašvaldībās	
Apņemšanās īstenošanas sākuma un beigu datums	01.01.2020.–31.12.2021.
Atbildīgās institūcijas	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija sadarbībā ar Latvijas Pašvaldību savienību
Atbildīgā amatpersona (vārds, amats, kontaktinformācija)	Maija Anspoka, VARAM, Publisko pakalpojumu departaments, maija.anspoka@varam.gov.lv Jevgēnija Butņicka, VARAM, Reģionālās politikas departaments, jevgenija.butnicka@varam.gov.lv Kristīne Kinča, Latvijas Pašvaldību savienība, kristine.kinca@lps.lv
Citas iesaistītās puses	
Valsts un pašvaldību institūcijas	VK, Latvijas Lielo pilsētu asociācija, citas pašvaldību institūcijas, VSIA "Latvijas Vēstnesis"
Sabiedrības pārstāvji	Nodibinājums "Sabiedrības līdzdalības fonds" (portāls ManaBalss.lv), Lilita Seimuškāne, Latvijas Universitātes docētāja, biedrība "Atvērtās pārvaldības partnerība Latvijā", Sabīles aprūpes biedrība "Kalme", Kurzemes NVO centrs, „Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS”, biedrība "Latvijas Pilsoniskā alianse"
APŅEMŠANĀS APRAKSTS	
Kādas ir valstij un sabiedrībai nozīmīgās problēmas, kuras risinās šī apņemšanās?	
<p>Pašvaldības ir tuvākas iedzīvotājiem nekā centrālās valsts institūcijas, tādēļ daudzās no tām ir uzkrāta vērtīga pieredze, iesaistot sabiedrību pašvaldības attīstības procesos, budžeta plānošanā, organizējot konsultatīvās padomes, iedzīvotāju projektu konkursus vai dokumentu sabiedrisko apspriešanu. Tomēr netiek pietiekami apkopoti labās prakses piemēri, lai dalītos ar tiem. Nesen tika publicēts labās prakses piemēru apkopojums, kurā iekļauti vairāki kvalitatīvi organizēta konsultāciju procesa piemēri.¹¹</p> <p>Aktuāla problēma, ko būtu lietderīgi risināt šīs apņemšanās ietvaros nākamajos divos gados, ir stiprināt iedzīvotāju līdzdalību pašvaldībās, izglītojot tos par līdzdalības iespējām un stiprinot to spējas līdzdarboties.¹²</p> <p>Virkne nozīmīgu pasākumu, kas saistīti ar līdzdalību pašvaldībās, tiks īstenoti Reģionālās politikas pamatnostādņu 2021.–2027. gadam ietvaros, tostarp iecerēts:</p>	

¹¹ Providus. "Pārskats par iedzīvotāju iesaistes piemēriem". 2019. Skatīt: http://providus.lv/article_files/3606/original/final_labots.pdf?1572010383

¹²Pašvaldību sadarbības tīkla "Reģionālā attīstība un sadarbība" seminārs "Iedzīvotāju līdzdalības veicināšana: labā prakse un nākotnes ieceres". 18.12.2019. www.lps.lv/lv/komitejas/regionalas-attistibas-un-sadarbibas-komiteja/5277-lps-regionalas-attistibas-un-sadarbibas-jautajumu-tikla-sanaksme-18-decembri-2019-kekava

- izglītēt pašvaldību institūciju pārstāvjus par līdzdalības veicināšanu, abpusējiem ieguvumiem un veidiem,
- sniegt metodisku atbalstu dažādu sabiedrības grupu kapacitātes celšanai par līdzdalības pasākumiem,
- veicināt līdzdalības budžeta ieviešanu pašvaldībās, veicot nepieciešamās izmaiņas normatīvajos aktos.

Līdzdalības budžeta¹³ ieviešana pašvaldībās ir viena no aktualitātēm, par kuru tika diskutēts šī plāna izstrādes gaitā. Līdzdalības budžets šobrīd Latvijā tiek īstenots tikai Rīgas pilsētas pašvaldībā. Līdzdalības budžeta ieviešana arī citās pašvaldībās dotu iespēju iesaistīt iedzīvotājus lēmumu pieņemšanā par nepieciešamajām izmaiņām pašvaldībā un par pašvaldības finansējuma sadales prioritātēm, iesniedzot projektu idejas un balsojot par tām.

Izstrādājot šo apņemšanos, tika identificēti arī citi virzieni, kā veicināt līdzdalību pašvaldībās. Piemēram, vietējo pašvaldību referendumi ir būtisks sabiedrības līdzdalības instruments. Tie ļauj noteiktam pašvaldības iedzīvotāju skaitam pieteikt kādu jautājumu domes izlemšanai, bet no domes atkarīgs, vai tā īstenos šo lūgumu (analogi regulējumi Saeimas kārtības rullī ietvertajam, bet pašvaldību līmenī). Var attīstīt pašvaldību līmeņa kolektīvos iesniegumus un peticijas.

Šīs apņemšanās ietvaros iecerēts aizsākt atvērto pašvaldību kustību. Tās mērķis ir vairogt atvērtību un caurskatāmību pašvaldību darbā. Pašvaldības pēc savas iniciatīvas iesaistās šajā kustībā, apņemoties veikt noteiktas darbības. Atbildīgās institūcijas sadarbībā ar Valsts kanceleju apkopo un popularizē rezultātus. Pašvaldība var pievienoties Atvērtās pārvaldības deklarācijai,¹⁴ veikt aktuālas atvērtību veicinošas pārmaiņas, piemēram, uzlabot informācijas pieejamību par līdzdalību savā tīmekļvietnē (piemēram, uzlabot pašvaldību saistošo noteikumu pieejamību, publicēt darbinieku sarakstu darba grupās, izcelt informāciju par sabiedriskajām apspriedēm, NVO finansēšanas iespējām, iedzīvotāju iesaistes iespējām pašvaldības darbā u. tml.), piemērot šīs apņemšanās ietvaros izstrādāto atvērtības standartu (rekomendācijas) pašvaldībām, ieviest līdzdalības budžetu u. tml.

Līdzīgi kopš 2014. gada analoga Igaunijas Rīcības plāna ietvaros vairākas pašvaldības uzņēmušās iniciatīvu padarīt to darbu caurskatāmāku un iedzīvotājiem pieejamāku.¹⁵

Izstrādājot šo Rīcības plānu, tika identificēta nepieciešamība nodrošināt lielāku pašvaldību saistošo noteikumu pieejamību gan vietējiem iedzīvotājiem, gan arī valstī kopumā, piemēram, komersantiem. Būtu lietderīgi nodrošināt saistošo noteikumu konsolidēto versiju pieejamību pašvaldības tīmekļvietnēs un visu pašvaldību saistošos noteikumus publicēt oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" un sistematizēt tiesību aktu portālā www.likumi.lv. Tas dotu iespēju ikvienam interesentam salīdzināt dažādu pašvaldību izdoto regulējumu. Piemēram, komersantiem tas varētu būt noderīgs rīks, lai izvēlētos pašvaldību, kurā attīstīt savu komercdarbību.

Kāda ir apņemšanās?

Apņemšanās ir veidot pašvaldībās atbalstošu vidi, kas vērsta uz sabiedrības līdzdalības praktizēšanu un lielāku atklātību. Apņemšanās ietver šādus pasākumus:

1. Mazināt formālismu sabiedrības iesaistīšanā:

- sabiedrības iesaistes labās prakses apkopošana un praktisku sadarbības tīklu izveide,
- atvērtības standartu un rekomendāciju izstrāde pašvaldībām,

¹³ No angļu valodas – *participatory budgeting*

¹⁴ Skatīt: www.opengovpartnership.org/process/joining-ogp/open-government-declaration

¹⁵ Skatīt: 20–35 minūte konferences ierakstā <https://www.youtube.com/watch?v=5V38gli09II>

- ieteikumu izstrāde, kā iedzīvotājam sagatavoties sarunai ar deputātiem/domi,
- NVO iesaistīšana problēmu risināšanā,
- digitālu līdzdalības formu popularizēšana (piemēram, aptaujas),
- pašvaldību tīmekļvietnēs norādīt kontaktpersonu, kur var saņemt informāciju par sabiedrības līdzdalības iespējām šajā pašvaldībā.

2. Līdzdalības regulējuma un iedzīvotājiem aktuālas informācijas pieejamības uzlabošana pašvaldībās:

- pašvaldības izvērtē iespēju ietvert sabiedrības līdzdalības procesu un jautājumu un ierosinājumu daļu to saistošajos noteikumos,
- pašvaldības izvērtē iespēju pašvaldības domes sēdēs iekļaut "brīvo mikrofonu" iedzīvotājiem ideju izteikšanai, kā arī komiteju sēdēs pirms domes sēdēm iekļaut nolikumā sabiedrības līdzdalības sadaļu,
- ievietot pašvaldību tīmekļvietnēs pašvaldību noteikumu konsolidēto versiju, ne tikai atsevišķus grozījumus,
- nodrošināt, ka visu pašvaldību saistošie noteikumi tiek publicēti oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" un sistematizēti tiesību aktu portālā www.likumi.lv,
- pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentu formātu padarīt iedzīvotājiem draudzīgāku (piemēram, viegli uztverams kopsavilkums vai visa formāta pārskatīšana). Organizēt deputātu izbraukumus pie iedzīvotājiem un pārskatu sniegšanu iedzīvotājiem par padarītajiem un plānotajiem darbiem.

3. Izglītības iniciatīvu sekmēšana par līdzdalību:

- īstenot pašvaldībās iniciatīvas izglītot iedzīvotājus par līdzdalības iespējām.

(3. pasākumu īsteno sasaistē ar 5. apņemšanos)

4. Atvērto pašvaldību kustība:

- ikviena pašvaldība tiek aicināta šī Rīcības plāna ietvaros veikt pasākumus savā pašvaldībā, kuri veicina atvērtību, darbības caurskatāmību, pieejamību iedzīvotājiem un iedzīvotāju iesaisti,
- pašvaldības par savu līdzdalību šajā Rīcības plānā iecerētajos pasākumos un par īstenotajām darbībām aicinātas informēt atbildīgās institūcijas. Valsts kancelejas saņemto informāciju iekļauj ziņojumos par Rīcības plāna īstenošanu un var nodot citām valstīm kā Latvijas labo praksi.

Plānam stājoties spēkā, atbildīgās institūcijas ar Valsts kancelejas atbalstu un sadarbībā ar visām iesaistītajām pusēm izstrādā šīs apņemšanās īstenošanas plānu, kurā precizē atbildību sadalījumu par šajā sadaļā minētajiem pasākumiem.

Kā apņemšanās palīdzēs risināt nosauktās problēmas?

Apņemšanās vairo atvērtību pašvaldībās – atklātību un sabiedrības līdzdalību.

Tiks sniegtas rekomendācijas atvērtības nodrošināšanai pašvaldībām, kā arī pilnveidots pašvaldību iekšējais regulējums, iekļaujot tajā prasības līdzdalības jomā.

Pēc savas iniciatīvas pašvaldības varēs iesaistīties šajā plānā un īstenot aktuālus atvērtības pasākumus.

Apņemšanās ir vērsta uz kvalitatīvas un saprotamas informācijas sniegšanu iedzīvotājiem.

Kāpēc šī apņemšanās atbilst OGP vērtībām?

Apņemšanās atbilst šādām OGP vērtībām:

- **atklātībai**, jo paredz plašāku informācijas izpaušanu sabiedrībai, kā arī palīdz uzlabot sniegtās informācijas kvalitāti un uztveramību;

<ul style="list-style-type: none"> • līdzdalībai, jo ir vērsta uz plašāku un efektīvāku iedzīvotāju iesaisti pašvaldību darbā. 		
Papildu informācija		
Apņemšanās īstenošanai pieejamais vai nepieciešamais finansējums	Apņemšanās tiks īstenota no iesaistītajām pusēm pieejamajiem valsts budžeta, pašvaldību budžeta vai organizācijas budžeta līdzekļiem. Ja ministrijām un citām centrālajām iestādēm pasākumiem, kas ir saistīti ar jaunu digitālu rīku izstrādi, izglītošanas darbu vai atvērto pašvaldību kustības vai praktiskā sadarbības tīkla koordinēšanu, būs nepieciešams papildu valsts budžeta finansējums, tad jautājums skatāms 2021. gada valsts budžeta projekta un vidēja termiņa budžeta ietvara projekta sagatavošanas procesā.	
Saistība ar citiem dokumentiem	Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam Konceptuālais ziņojums "Par līdzdalības budžeta ieviešanu Latvijā" (izstrādē) Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam (izstrādē)	
Atbilstība ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem	Atbilst ANO ilgtspējīgas attīstības 16.7. apakšmērķim – “Nodrošināt elastīgu, iekļaujošu, iesaistošu un pārstāvējamu lēmumu pieņemšanu visos līmeņos”	
Starposma mērķis ar pārbaudāmu rādītāju	Sākuma datums	Beigu datums
1. Atvērtības standartu un rekomendāciju izstrāde pašvaldībām	01.02.2020.	01.12.2020.
2. Vismaz 3 pašvaldības iesaistās atvērto pašvaldību kustībā	01.03.2020.	31.12.2021.

5. APŅĒMŠANĀS: Kvalitatīva sabiedrības iesaiste reformu procesos un sabiedrībai aktuālu jautājumu risināšanā	
Apņemšanās īstenošanas sākuma un beigu datums	01.01.2020.–31.12.2021.
Atbildīgā institūcija	Valsts kanceleja
Atbildīgā amatpersona (vārds, amats, kontaktinformācija)	Inese Kuške, VK Valsts pārvaldes politikas departaments, inese.kuske@mk.gov.lv
Citas iesaistītās puses	
Valsts un pašvaldību institūcijas	Valsts administrācijas skola, VARAM, Tieslietu ministrija, Aizsardzības ministrija, Ārlietu ministrija, Kultūras ministrija, KNAB, Sabiedrības integrācijas fonds, Veselības ministrija
Sabiedrības pārstāvji	„Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS”, nodibinājums “Sabiedrības līdzdalības fonds” (portāls ManaBalss.lv), biedrība “Latvijas Pilsoniskā alianse”
APŅĒMŠANĀS APRAKSTS	
Kādas ir valstij un sabiedrībai nozīmīgās problēmas, kuras risinās šī apņemšanās?	

Pašlaik tiesiskajā regulējumā ir noteikts valsts un pašvaldību institūciju pienākums nodrošināt sabiedrības līdzdalību:

- attīstības plānošanas procesā, kā arī tiesību aktu projektu izstrādē, kas būtiski maina esošo regulējumu vai paredz ieviest jaunas politikās iniciatīvas,¹⁶
- ja projekts varētu ietekmēt kādas sabiedrības daļas tiesības vai tiesiskās intereses,¹⁷
- sabiedrībai svarīgos jautājumos¹⁸.

MK 25.09.2009. noteikumos Nr. 970 "Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā" ir nosaukti posmi, kuros sabiedrību iesaistīt: procesa ierosināšanā, dokumenta izstrādē, ieviešanā, uzraudzībā, novērtēšanā, aktualizēšanā. Tāpat uzskaitīti līdzdalības veidi, kurus var izmantot: darba grupas, konsultatīvās padomes, publiskā apspriešana (laikposms), sabiedriskā apspriede (sanāksme), diskusiju grupas, forumi, rakstisks viedoklis un citas līdzdalības aktivitātes.

Apņemšanās izstrādes darba grupā izskanēja ieteikums pilnveidot regulējumu sabiedrības līdzdalības nodrošināšanai pašvaldību līmenī, lai ieviestu sabiedrības līdzdalībai nepieciešamos rīkus (piemēram, vietējos referendumus) pašvaldībās.

Rezumējot – šobrīd kopumā līdzdalības regulējums paredz pietiekami plašu sabiedrības līdzdalību.

Problēmas, kas būtu prioritāri risināmas, ir saistītas ar sabiedrības līdzdalības nodrošināšanu praksē. Līdzdalība praksē valsts un pašvaldību darbā netiek nodrošināta pietiekamā apmērā un efektīvi.

Valsts kancelejas 2018. gada aptaujā "Par sabiedrības līdzdalību valsts un pašvaldību iestāžu darbā" norādītas šādas problēmas: sabiedrība vēlas iesaistīties agrīnā stadijā, valsts pārvaldes un pašvaldību iestāžu informācija par līdzdalības iespējām lielākoties nav savlaicīga, pietiekama un saprotama, trūkst konstruktīvas diskusijas, trūkst atgriezeniskās saites un informācijas par līdzdalības rezultātu, attiecīgi zūd motivācija iesaistīties.

Interesanti, ka pēc gada Valsts kancelejas 2019. gada oktobra aptaujā¹⁹ minētās problēmas daļēji atkārtoti 2018. gadā konstatēto: informācija par līdzdalības iespējām nav pieejama savlaicīgi un vienuviet, trūkst proaktīvas uzrunāšanas par iesaisti, līdzdalība nav "gribēta", bet drīzāk formāla, trūkst ērtas iespējas viedokļa sniegšanai un jēdzīgi organizēta konsultāciju procesa, iniciatīvu izsekojamības, trūkst atgriezeniskās saites un līdzdalības rezultātu popularizēšanas, iedzīvotāju uzrunāšanai neizmanto skaidru un saprotamu izteiksmi.

Tāpat jāatzīmē, ka nav pietiekami daudz pārliecinošu iedzīvotāju konsultāciju un līdzdalības piemēru pirms kādas no lielajām reformām, jaunu politiku izveidē vai kādu būtisku sabiedrību skarošu pārmaiņu ieviešanā.

Pēdējos 7 gados audzis ministriju un to padotības iestāžu konsultatīvo institūciju skaits – 2018. gadā to bija 170, bet nav analizēts, cik plaši un efektīvi konsultatīvās institūcijas izmanto kā platformu sabiedrības iesaistei.

Problēmas norāda uz izpratnes, rīku, metožu un bieži vien arī kapacitātes un resursu trūkumu gan valsts un pašvaldību institūcijās, gan sabiedriskajās organizācijās tieši praktiskas sabiedrības līdzdalības nodrošināšanai. Noteiktos gadījumos problēma ir arī politikās gribas trūkums iesaistīt sabiedrību lēmuma pieņemšanā.

Pasaulē ienāk jaunas, inovatīvas līdzdalības metodes. Publiskajā sektorā arvien plašāk izmanto dizaina domāšanu – uz cilvēku centrētus risinājumus, balstoties lietotāju pieredzē un vajadzībās. 2018.–2019. gadā VAS mācību kursā "Publiskā pakalpojuma dizaina mācības. Treneru mācības" 24 dalībnieki no 17 valsts pārvaldes iestādēm apguva dizaina domāšanu. Popularitāti gūst iedzīvotāju apspriedes (*deliberation*) jeb izlases ceļā atlasītu sabiedrības pārstāvju iesaiste kādas

¹⁶ MK 25.09.2009. noteikumu Nr. 970 "Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā" 5. punkts.

¹⁷ Valsts pārvaldes iekārtas likums. 10. panta septītā daļa.

¹⁸ Valsts pārvaldes iekārtas likums. 48. panta otrā daļa.

¹⁹ [Valsts kanceleja. "Ideju Talka: Izsaki savu viedokli par atvērto pārvaldību". Rezultātu kopsavilkums.](#) 14.10.2019.

sarežģītas problēmas risināšanā, lai nonāktu līdz kopīgam lēmumam²⁰, iedzīvotāju paneldiskusijas u. c.

Līdz šim līdzdalības regulējums un esošie rīki ir atbalstījuši kolektīvās līdzdalības formas. Šādas iespējas, piemēram, ir nostiprinātas MK kārtības rullī un NVO un MK sadarbības memoranda īstenošanas padomē deleģēti pārstāvji no kolektīvām organizācijām. Svarīgi būtu piedāvāt plašākas sadarbības un komunikācijas formas, radot priekšnosacījumus individuālai izpaušmei vai rīcībai, kā dēļ nav nepieciešams apvienoties kolektīvās organizācijas formās. Tālab atbalstāmi tādi līdzdalības rīki, kas piedāvā indivīdiem arī individuālas līdzdalības formas un iespējas.

E-vidē, portāli un platformas internetā vairo iespējas informēt sabiedrību par iespējām piedalīties projektu apspriešanā un uzzināt par līdzdalības rezultātiem. Pirmajā atvērtās pārvaldības rīcības plānā palika neizpildīts pasākums – izveidot vietni, kur būtu brīvi pieejama informācija par pilsoniskās sabiedrības organizāciju līdzdalības iespējām (pasākumiem, diskusijām, sabiedriskajām apspriedēm).²¹ Veiksmīgs piemērs informēšanai e-vidē ir Pārresoru koordinācijas centra publiskās apspriešanas tīmekļvietne par Latvijas Nacionālās attīstības plānu 2021.–2027. gadam.²²

Iecerēts, ka 2021. gada pirmajā ceturksnī darbu sāks Vienotais tiesību aktu izstrādes un saskaņošanas portāls (TAP portāls). TAP portāls aptvers MK iesniedzamos tiesību aktus – attīstības plānošanas dokumentu projektus, likumprojektus, MK tiesību aktu projektus. TAP portālā varēs uzzināt par konkrētiem jauniem projektiem, līdzdalības iespējām tajos (piemēram, sniegt atzinumu, pieteikties darba grupā), izsekot projekta gaitai un iepazīties ar līdzdalības rezultātiem. Līdz ar to TAP portāls uzlabos informācijas pieejamību par konkrētiem projektiem, ļaujot redzēt projekta gaitā sniegtos priekšlikumus vienuviet. Šiem projektiem būs vieglāk izsekot, tai skaitā piesakoties jaunumu saņemšanai e-pastā par interesējošām politikas jomām vai projektiem.

Līdztekus tam ir citi aktuāli jautājumi, kur sabiedrība var līdzdarboties, piemēram, pašvaldību attīstības plānošanas dokumenti un saistošie noteikumi, Saeimas iniciētie likumprojekti, dažādi iestāžu īstenotie projekti, sanāksmes, izvērtējumi, aptaujas u. c. Tāpat ir dažādas indivīdu, sabiedrisku un privātu organizāciju iniciatīvas, piemēram, CVK reģistrēti likumprojekti (vēlētāju iniciatīvas), kolektīvi iesniegumi pašvaldībās, tādas pilsoniskās sabiedrības iniciatīvas kā portāls ManaBalss.lv, platformas ParVaiPret.lv vai lemejs.lv u. c.

Ir izveidots portāls "Cilvēks. Valsts. Likums", kas ir daļa no oficiālā izdevēja "Latvijas Vēstnesis" uzturētās valsts, pilsoniskās un tiesiskās informācijas platformas. Tā uzdevums ir veicināt sabiedrības izpratni par normatīvajos aktos noteiktajām privātpersonu tiesībām un pienākumiem.

2019. gadā biedrība "Latvijas Pilsoniskā alianse" sadarbībā ar *Friedrich-Ebert Stiftung* biroju Baltijas valstīs izveidoja lietotni "Līdzdalība. Padoms. Aktīvisms." (L.P.A.), kas sniedz pieeju noderīgiem pilsoniskās aktivitātes, sabiedrības līdzdalības un politiskā dialoga resursiem.

Līdzdalības kompleksais raksturs norāda uz virkni citu izaicinājumu, kurus jāturpina risināt. To vidū ir zemā iedzīvotāju iesaiste, nepietiekamā izpratne par līdzdalības nozīmi, kā arī zināšanu un prasmju trūkums līdzdalības plānošanai un nodrošināšanai.

Valsts pārvaldē svarīgi turpināt gan metodiskā atbalsta (tostarp apmācību un vienota līdzdalības standarta), gan jaunu līdzdalības rīku izstrādi. Būtiski ir attīstīt spējas prasmīgi nodrošināt līdzdalību – identificēt iesaistītās puses, noskaidrot to viedokli, prast izvēlēties un izmantot metodes (līdzdalības veidus), kuras konkrētajā projektā vislabāk izmantot, efektīvi sniegt atgriezenisko saiti u. tml.

²⁰ [OGP. Deliberation: Getting Policy – Making out from behind closed doors. Volume I. May 2019](#); OECD top publikācija - Report on the use of deliberative processes for public decision-making, apkopoti 600 labās prakses piemēri (informācija 15.10.2019.)

²¹ Latvijas Pirmais nacionālais atvērtās pārvaldības rīcības plāns. Skatīt: www.mk.gov.lv/sites/default/files/editor/latvijas_pirmais_nacionalais_ricibas_plans_ogp_2012.g._lv.pdf

²² Skatīt: www.pkc.gov.lv/lv/nap2027

Būtiski ir dot iespēju pētniekiem iesaistīties sabiedriskajās apspriedēs un citos pasākumos sabiedrības viedokļa noskaidrošanai, tādējādi veicinot pierādījumos balstītu lēmumu pieņemšanu. Līdztekus tam svarīgi ir mērķtiecīgi īstenot līdzdalību praksē, vairot līdzdalības veiksmes stāstus (labās prakses piemērus) un popularizēt tos.

Vairākās citās valstīs pēdējos gados notikuši līdzdalības atbalsta pasākumi un izstrādātas e-platformas, tostarp Lietuvā un Igaunijā, arī Austrijā, Lielbritānijā, Austrālijā, Itālijā, Jaunzēlandē, Vācijā. Vairākās valstīs izstrādāti līdzdalības (atvērtas politikas) principi vai standarti, Lielbritānijā tie tiek arī testēti. Austrijā Izveidots līdzdalības portāls.²³ Lietuvā neseno uzsāka darbu centrālais portāls saziņai ar valsts iestādēm un līdzdalībai "Epsilonis" epilietis.lrv.lt. Igaunijā darbojas e-konsultāciju platforma www.osale.ee, kuru šobrīd pilnveido atvērtās pārvaldības plāna ietvaros.

Apņemšanās izpildē jāizmanto esošie resursi un rīki, piemēram, ministriju un padotības iestāžu par sabiedrības līdzdalību atbildīgo amatpersonu tīkls²⁴, vienotie valsts un pašvaldību klientu apkalpošanas centri (VPVKAC)²⁵ un valstī jau izveidotie vai topošie portāli. Jāsadarbojas ar NVO, kas saņem publisku finansējumu sabiedrības līdzdalības veicināšanai, tostarp ar Aktīvo iedzīvotāju fondu, kura ieviešana Latvijā jau aizsākta.

Kāda ir apņemšanās?

1. Izpratnes, zināšanu un prasmju veicināšana par sabiedrības līdzdalību:

- NVO ieguldījuma sabiedrības līdzdalības veicināšanā reģionos izvērtējums SIF atbalstīto programmu un projektu ietvaros un informācijas nodošana NVO par iespējām pieteikt projektus NVO fondā par līdzdalības aktivitātēm (*atbildīgais*: SIF),
- līdzdalības nodrošināšanas meistarklases valsts pārvaldes atbildīgajām amatpersonām par sabiedrības līdzdalību (*atbildīgais*: VAS, *līdzatbildīgie*: VK, TM),
- reizi gadā iekļauj VPVKAC darbinieku mācībās informāciju par aktualitātēm sabiedrības līdzdalības praksē un apmāca tos sniegt informāciju iedzīvotājiem par sabiedrības līdzdalību digitālajā vidē. Izvieto aktuālu informāciju VPVKAC tīklā un <https://www.latvija.lv> (*atbildīgais*: VARAM),
- īsteno pasākumus vispārējās izglītības iestādēs, lai jaunatnei izveidotu priekšstatu par to, kas ir sabiedrības līdzdalība demokrātiskā valstī, kādēļ tā ir svarīga un kā to jēgpilni īstenot (*atbildīgais*: Izglītības un zinātnes ministrija, *līdzatbildīgie*: pašvaldības un vispārējās izglītības iestādes).

2. Līdzdalības un iedzīvotāju iesaistes labās prakses pilotprojekti:

- sabiedrības iesaiste visaptverošās valsts aizsardzības sistēmas izveidē (*atbildīgais*: Aizsardzības ministrija, *līdzatbildīgie*: visas ministrijas atbilstoši kompetencei, pašvaldību institūcijas, aizsardzības jomas NVO),
- veselības aprūpes jomas korupcijas risku novēršana (pateicības dāvanas), iesaistot veselības jomas pārstāvjus un iedzīvotājus, kuri saņem veselības aprūpes pakalpojumus, izmantojot publiskā sektora inovācijas un uzvedības izpētes metodes²⁶ (*atbildīgie*: Veselības ministrija un KNAB),

²³ [National Standards for Public Involvement](#) (Lielbritānija); [Open Policy-Making Toolkit](#) (Lielbritānija); [Standards of Public Participation](#) un tīmekļvietne www.participation.at (Austrija), [Good Practice of Engagement](#) (Igaunija); [Guidelines for Public Participation](#) (Itālija); Engagement and consultation guidance (Jaunzēlande).

²⁴ www.mk.gov.lv/content/kontakti-0

²⁵ www.latvija.lv/pakalpojumucentri

²⁶ OECD. "Delivering Better Policies Through Behavioural Insights". 2019. Skatīt: <https://www.oecd.org/gov/regulatory-policy/delivering-better-policies-through-behavioural-insights-6c9291e2-en.htm>

Īsteno sasaistē ar 6. apņemšanās pasākumu “Korupcijas risku mazināšana veselības aprūpes sistēmā”.

- komunikācijas pasākumi, lai valsts pārvaldē strādājošie saskaņā ar Diasporas likumu var iesaistīt diasporu lēmumu pieņemšanā, kas to var ietekmēt (*atbildīgais*: Ārlietu ministrija ar Diasporas konsultatīvās padomes atbalstu).

3. Līdzdalības atbalsta pasākumi un e-līdzdalības rīku izstrāde:

- ieteikumi efektīvas sabiedrības līdzdalības nodrošināšanai (*maturity model*) un līdzdalība vizuālās informācijas izstrādē (*atbildīgais*: VK, ar līdzdalības atbildīgo amatpersonu atbalstu),
- jaunu, inovatīvu līdzdalības rīku, tostarp līdzdalības portālu, attīstība, izmantojot e-vides iespējas un veicinot sabiedrības iesaisti gan kolektīvā, gan individuālā līmenī (*atbildīgais*: VK, ManaBalss.lv, biedrība “Latvijas Pilsoniskā alianse”, SIF, citas institūcijas un organizācijas).

Līdzdalības rīku, tostarp portālu, izstrādi vai pilnveidi e-vidē, ko veic valsts institūcijas un/vai ko finansē ar valsts budžeta līdzekļiem, koordinē un saskaņo ar VARAM, lai izvairītos no dublēšanās ar citiem, analogiem digitāliem rīkiem.

Kā apņemšanās palīdzēs risināt nosauktās problēmas?

Apņemšanās palīdzēs vairot izpratni un zināšanas par sabiedrības līdzdalību un prasmes, kā to nodrošināt. Tiks atbalstīta dalīšanās ar līdzdalības labo praksi (pilotprojekti). Apņemšanās arī paredz standartu, portāla un jaunu rīku izstrādi, lai līdzdalību varētu nodrošināt efektīvāk un mērķtiecīgāk, sasniedzot plašāku sabiedrības daļu un prasmīgāk noskaidrojot sabiedrības viedokli.

Kāpēc šī apņemšanās atbilst OGP vērtībām?

Apņemšanās atbilst šādām OGP vērtībām:

- **līdzdalībai**, jo ir vērsta uz plašāku un prasmīgāku sabiedrības iesaistīšanu valsts iestāžu darbā un labāku izpratni par līdzdalības nozīmi un ieguvumiem no tās.

Papildu informācija

Apņemšanās īstenošanai pieejamais vai nepieciešamais finansējums

VARAM – valsts budžeta dotācijas VPVKAC darbībai ietvaros, budžeta programma 30.00.00 “Attīstības nacionālie atbalsta instrumenti”

Sabiedrības iesaisti visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas izveides pilotprojektā Aizsardzības ministrija nodrošinās ar esošajiem budžeta līdzekļiem, nepiešķirot pilotprojektam papildu finansējumu.

Veselības ministrija 2020. gadā nosaka pilotprojektā iecerētos pasākumus un tos, kuriem ir nepieciešams papildu finansējums. Jautājums par Veselības ministrijai nepieciešamo papildu valsts budžeta finansējumu pilotprojekta īstenošanai 2021. gadā skatāms 2021. gada budžeta sagatavošanas procesā

Saistība ar citiem dokumentiem

Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam
Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam (izstrādē)

Atbilstība ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem

Atbilst ANO ilgtspējīgas attīstības 16.7. apakšmērķim – “Nodrošināt elastīgu, iekļaujošu, iesaistošu un pārstāvniecisku lēmumu pieņemšanu visos līmeņos”

Starpposma mērķis ar pārbaudāmu rādītāju	Sākuma datums	Beigu datums
1. Izglītojoši pasākumi par līdzdalību atbildīgajām amatpersonām, VPVKAC darbiniekiem un sabiedrības pārstāvjiem reģionos (vismaz 1 mācības katrai grupai)	01.06.2020.	01.06.2021.
2. Īstenots vismaz 1 pilotprojekts	01.01.2020.	31.12.2020.
3. Sabiedrības līdzdalības ieteikumu izstrāde un izvietošana e-vidē, tostarp tai.mk.gov.lv un TAP portālā	01.01.2021.	31.12.2021.
4. TAP skaita procentuāls pieaugums, par kuriem sabiedrības viedoklis ir noskaidrots	Mērījumu veic 2 reizes: 31.12.2020. un 31.12.2021.	

6. APŅĒMŠANĀS: Korupcijas novēršanas pasākumi

Apņemšanās īstenošanas sākuma un beigu datums	01.01.2020.–31.12.2021.
Atbildīgā institūcija	Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs
Atbildīgā amatpersona (vārds, amats, kontaktinformācija)	Irina Dobelniece, KNAB, Irina.Dobelniece@knab.gov.lv
Citas iesaistītās puses	
Valsts un pašvaldību institūcijas	Finanšu ministrija, Veselības ministrija, Tieslietu ministrija, Ģenerālprokuratūra, Iekšlietu ministrija
Sabiedrības pārstāvji	“Sabiedrība par atklātību–Delna”, Latvijas Pašvaldību savienība

APŅĒMŠANĀS APRAKSTS

Kādas ir valstij un sabiedrībai nozīmīgās problēmas, kuras risinās šī apņemšanās?

Sabiedrībā un valsts pārvaldē joprojām ir atšķirīga izpratne par korupcijas riskiem, interešu konflikta izpausmēm un pasākumiem, kuri var palīdzēt to mazināt, kā arī atšķirīga attieksme pret dažādiem korupcijas un interešu konflikta izpausmes veidiem. Nepieciešams labāk izprast, kādas atbalsts valsts iestādēm būtu nepieciešams un kādas būtu efektīvas metodes, lai uzlabotu prasmes korupcijas un interešu konflikta novēršanas jomā, lai interešu konflikti tiktu laikus novērsti pirms to iestāšanās un institūcijās palielinātos izpratne par korupcijas riskiem, veicinot sabiedrības uzticēšanos.

Nepietiekami ir korupcijas novēršanas pasākumi sabiedrības veselības aprūpes jomā. KNAB ir veicis šīs jomas korupcijas risku analīzi²⁷. Tomēr darbs nav bijis sistēmisks atsevišķu aktuālu nozares problēmu mērķtiecīgā risināšanā. Izstrādājot šo Rīcības plānu, identificētas vairākas sabiedrībai aktuālās problēmas. Piemēram, ir nepieciešami pasākumi, kas veicinās godīgu un caurskatāmu attieksmi pret vizīti pie ārsta rindas kārtībā, gadījumos, kad rindā parādās brīvas vietas. Nav padziļināti vērtēti iemesli izplatītajām pacientu pateicības dāvanām ārstiem, lai saņemtu pakalpojumu vai labvēlīgu attieksmi, un kā situāciju uzlabot.

Sabiedrībā kā nozīmīga problēma tiek uzvertis caurskatāmības trūkums valsts iestādēs, pašvaldībās un pašvaldību uzņēmumos, tostarp par finanšu plūsmām un finanšu izlietojumu. Tas palielina gan interešu konflikta, gan korupcijas riskus, gan arī mazina sabiedrības uzticēšanos.

Aktuāla problēma ir nepietiekama informācijas apmaiņa starp tiesībsargājošajām iestādēm un citām institūcijām. Iestādes ne visos gadījumos tiek informētas, ja kāds nodarbinātais izdarījis pārkāpumu

²⁷ KNAB. “Korupcijas riski veselības aprūpes sistēmā”. 2012. https://www.knab.gov.lv/upload/2019/korupcijas_riski_veselibas_aprupes_sistema.pdf

un tam noteikts aizliegums ieņemt amatu vai pildīt amata pienākumus. Tādēļ jāizvērtē nepieciešamība veikt grozījumus normatīvajos aktos. Piemēram, procesa virzītajam likumā noteiktā kārtībā ar lēmuma norakstu jāinformē darba devējs/iestāde par tiem gadījumiem, kad amatpersonām ir uzlikti ierobežojumi vai noteikts aizliegums pildīt amata pienākumus, vai arī par tiem gadījumiem, kad kriminālprocess pret personu ir izbeigts uz nereabilitējoša pamata, kas turpmāk aizliedz ieņemt likumā noteiktu amatu.

Kriminālprocesa likumā ir strikti noteikti gadījumi (247. panta pirmā daļa, 254. pants, 265. panta ceturrtā daļa, 481. panta ceturrtā daļa un 634. panta ceturrtās daļas 4. punkts), kuros par personai piemērotu piespiedu līdzekli vai noteiktu ierobežojumu (aizliegumu) ir jāinformē attiecīgās personas darba devējs.

Kāda ir apņemšanās?

Apņemšanās ir **īstenot šādus pasākumus, lai laikus novērstu korupciju un interešu konfliktu:**

1. Atbalsts zināšanu veicināšanai valsts pārvaldē un sabiedrībā interešu konfliktu un korupcijas novēršanai, kā arī neiecietībai pret korupciju:

- aptauja un aptaujas rezultātu prezentācija, lai diskutētu par nepieciešamo atbalstu un izpratnes veicināšanas metodēm, piemēram, tādas interaktīvās metodes kā darbnīcas, ceļvedis, iespējas saņemt konsultāciju, dilemmas, audiosaturs (podkāsts),
- veicināt izpratni valsts pārvaldē par interešu konfliktu, izmantojot aptaujā atbalstītās metodes,
- apmācīt uzticības personas vai tālākizglītotājus ētikas jautājumos valsts pārvaldē,
- sabiedrības informēšana par korupcijas sekām un cēloņiem (lietojot inovatīvas metodes).

2. Pasākumi korupcijas risku mazināšanai veselības aprūpes sistēmā:

- īstenot pasākumus, lai mazinātu korupcijas riskus (pateicības dāvanas) veselības aprūpē, iesaistot veselības jomas pārstāvjus un iedzīvotājus, kuri saņem šīs jomas pakalpojumus, izmantojot publiskā sektora inovācijas un uzvedības izpētes metodes,

Īsteno sasaistē ar 5. apņemšanos – sabiedrības līdzdalības pilotprojektu veselības aprūpes jomā.

- ieviest faktisko veselības aprūpes pakalpojumu gaidīšanas laika monitorēšanas sistēmu, kura balstās uz e-nosūtījumu funkcionalitāti.

KNAB sadarbībā ar Veselības ministriju izvērtē, vai šie ir pietiekami risinājumi vai nepieciešami arī citi pasākumi, lai mazinātu minētās sabiedrībai aktuālās problēmas, kas identificētas, izstrādājot šo Rīcības plānu.

3. Veicināt, lai praksē tiek nodrošināta atklātība par pašvaldību un to kapitālsabiedrību iepirkumu procesu un finanšu līdzekļu izlietojumu (tai skaitā meitas uzņēmumu līdzekļu un biedrībām un nodibinājumiem piešķirto līdzekļu izlietojumu) un netiek pieļauta nonākšana interešu konflikta situācijā.

Šis pasākums tiks īstenots, iesaistot pašvaldības un to kapitālsabiedrības, lūdzot sniegt priekšlikumus un labās prakses piemērus. Pasākuma rezultātā tiks sniegti ieteikumi pašvaldībām un to kapitālsabiedrībām.

4. Darba devēja/iestādes informēšana par to, ka pret attiecīgās iestādes nodarbināto uzsākti un/vai pabeigti kriminālprocesi, kas tam turpmāk aizliedz ieņemt noteiktu amatu vai uzliktus ierobežojumus:

Šis pasākums veicinās lielāku atklātību valsts pārvaldē par amatpersonu izdarītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem un ļaus laikus nodrošināt, ka amatpersonas, kuras izdarījušas noziedzīgu nodarījumu

un kurām ir noteikts attiecīgs aizliegums, neieņem amatu vai nepilda amata pienākumus, piemēram, nosakot, ka procesa virzītājam ir jāinformē darba devējs par konkrētajiem gadījumiem.

Kā apņemšanās palīdzēs risināt nosauktās problēmas?

Apņemšanās palīdzēs veicināt izpratni valsts pārvaldē un sabiedrībā par interešu konflikta un korupcijas novēršanas aspektiem, lietojot modernas, interaktīvas un inovatīvas metodes. Informējot un izglītojot valsts pārvaldē strādājošos un sabiedrību, tiks mazināti korupcijas riski.

Apņemšanās pasākumi palīdzēs mazināt korupcijas riskus veselības aprūpes iestādēs, veicinot izpratni par korupcijas nepieļaujamību gan iestādes darbiniekiem, gan sabiedrības locekļiem kopumā.

Apņemšanās veicinās caurskatāmu finanšu pārvaldību pašvaldībās, biedrībās, nodibinājumos un kapitālsabiedrībās.

Apņemšanās veicinās atklātību valsts iestādēs, nodrošinot savlaicīgu informācijas apmaiņu par tām amatpersonām, kurām ir noteikts aizliegums pildīt amata pienākumus vai likumā noteiktā kārtībā ir aizliegts turpmāk ieņemt amatu.

Kāpēc šī apņemšanās atbilst OGP vērtībām?

Apņemšanās pilnībā atbilst šādām OGP vērtībām:

- **atklātībai**, jo veicina sabiedrības informētību par korupciju veicinošiem aspektiem un sniedz lielāku informāciju sabiedrībai par valsts iestāžu darbu;
- **atbildībai**, jo uzlabo regulējumu un mehānismus, kas ir vērsti uz valsts iestāžu un amatpersonu atbildību par padarīto un pieņemtajiem lēmumiem.

Papildu informācija

Apņemšanās īstenošanai pieejamais vai nepieciešamais finansējums	Apņemšanās tiks īstenota no šim mērķim paredzētajiem valsts budžeta līdzekļiem. Ja ministrijām un citām centrālajām iestādēm pasākumiem interešu konflikta novēršanai, pasākumiem, lai mazinātu sabiedrībai aktuālās korupcijas problēmas veselības aprūpes jomā (izņemot 5. apņemšanos), vai pasākumiem, lai veicinātu caurskatāmāku pašvaldību un to kapitālsabiedrību iepirkumu procesu un finanšu līdzekļu izlietojumu, būs nepieciešams papildu valsts budžeta finansējums, tad jautājums skatāms 2021. gada valsts budžeta projekta un vidēja termiņa budžeta ietvara projekta sagatavošanas procesā.
--	--

Saistība ar citiem dokumentiem Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādnes

Starpposma mērķis ar pārbaudāmu rādītāju	Sākuma datums	Beigu datums
1. Valsts pārvaldes darbinieku apmācības	01.01.2020.	31.12.2021.
2. Atbalsts valsts pārvaldes darbiniekiem interešu konflikta un korupcijas jautājumos, izmantojot interaktīvas un inovatīvas metodes	01.01.2020.	31.12.2021.
3. Īstenots pasākums sabiedrības veselības nozarē	01.05.2020.	31.05.2021.
4. Sagatavoti ieteikumi lielākas caurskatāmības nodrošināšanai pašvaldību un to kapitālsabiedrību	01.02.2020.	01.01.2021.

finansējuma izlietojumā, nepieļaujot nonākšanu interešu konfliktā		
5. Veikti grozījumi normatīvajos aktos, kas paredz pilnveidot informācijas apmaiņu starp valsts iestādēm par uzsāktajiem vai pabeigtajiem kriminālprocesi saistībā ar valsts pārvaldē nodarbinātajiem	01.01.2020.	31.12.2021.

8. Rīcības plāna īstenošana un uzraudzība

Valsts kanceleja koordinē Rīcības plāna īstenošanu un gatavo vidusposma un nobeiguma ziņojumu par Rīcības plāna izpildi.

Rīcības plāna apņemšanās īsteno atbildīgās institūcijas sadarbībā ar citām plāna īstenošanā iesaistītajām institūcijām, organizācijām un personām (atbildīgās institūcijas un citas iesaistītās puses ir nosauktas katras apņemšanās sākumā).

Pēc Rīcības plāna atbalstīšanas Ministru kabinetā atbildīgās institūcijas organizē tikšanos ar citām iesaistītajām pusēm un vienojas par katras apņemšanās īstenošanas plānu, tostarp precizējot atbildības sadalījumu par konkrētu pasākumu īstenošanu, kā arī sadarbības un savstarpējās komunikācijas nosacījumiem.

Ikviena Rīcības plānā minētā institūcija vai organizācija nosaka atbildīgo personu, ar kuru var sazināties saistībā ar šī Rīcības plāna īstenošanu un kura sniegs informāciju par vidusposma un nobeiguma ziņojumu, un par to informē atbildīgās institūcijas un Valsts kanceleju.

Iesaistīto pušu forums

OGP prasība ir katrā dalībvalstī izveidot nacionālajā rīcības plānā iesaistīto pušu forumu (*multistakeholder forum*). OGP to definē šādi: "Strukturēta vide, kuras mērķis ir palielināt līdzdalību un uzlabot sadarbību starp valdību un sabiedrības pārstāvjiem, iesaistot diskusijā atbilstošus pārstāvjus, un nodrošināt, ka visi ir sadzirdēti."²⁸

Iesaistīto pušu forumā piedalās Valsts kanceleja, Ārlietu ministrija, par apņemšanos atbildīgās institūcijas un citas plāna īstenošanā iesaistītās institūcijas un organizācijas. Tiek pieaicināti akadēmiskās vides pārstāvji un pētnieki. Valsts kanceleja dalībnieku sarakstu publisko 2020. gada sākumā tīmekļvietnē <http://www.mk.gov.lv/lv/content/atverta-parvaldiba>. Iesaistīto pušu forums tiek ne retāk kā reizi ceturksnī. Iesaistīto pušu foruma darbu administratīvi nodrošina Valsts kanceleja.

Iesaistīto pušu forums darbojas kā savstarpējās uzraudzības un atbalsta mehānisms.

Memoranda padomes loma

NVO un Ministru kabineta sadarbības memoranda īstenošanas padome uzrauga atvērtās pārvaldības rīcības plāna īstenošanu, nodrošinot plāna izpildes pārraudzību un uzklusot NVO viedokli par progresu katras apņemšanās izpildē. Reizi pusgadā jautājumu skata Memoranda padomes sēdē.

Ministru prezidents

A. K. Kariņš

²⁸ Skatīt: www.opengovpartnership.org/multistakeholder-forums